

DEN NORSKE KYRKJA

Agder og Telemark biskop

Midt-Telemark kyrkjelege fellesråd
Postboks 131
3833 BØ I TELEMARK

Dato: 06.01.2023

Vår ref: 21/04462-6 THS

Dykkar ref:

Visitaprotokoll Bø, Sauherad og Nes

Biskopen takker igjen for flotte visitasdagar i sokna Bø, Sauherad og Nes.
Vedlagt følgjer visitaprotokoll som inneheld:

- Visitasforedrag
- Visitasprogram
- Kontorvisitas frå prost
- Byggrapport
- Innberetning frå sokna

Med helsing

Stein Reinertsen
Biskop

Trine H Syvertsen
Kirkefagsjef

Dokumentet er elektronisk godkjend og har difor ingen signatur.

Vedlegg:
Visitasforedraget Bø og Sauherad 2022
Visitasmelding 2022
Visitasprogram - Bø og Sauherad - 2022
Kontorvisitas Midt-Telemark 2022
Rapport fra befarung av kirker i Bø, Sauherad og Nes i mai 2022 (1)

Mottakarar:

Agder og Telemark bispedømmeråd, Terje Postboks 208
Damman

4662
KRISTIANSAND S

Postadresse:

Postboks 208
4662 KRISTIANSAND S

E-post: agder.bdr@kirken.no

Web: www.kirken.no/agder
Org.nr.: 818 066 872

Telefon: +47 38 10 51

20
Telefaks:

Sakshandsamar

Trine H Syvertsen

Prosten i Øvre Telemark prosti	Seljord kyrkjekontorBrøløsvn 13 a	3840 SELJORD
Bø sokneråd	Postboks 131	3833 BØ I TELEMARK
Sauherad og Nes sokneråd	Postboks 4	3834 GVARV
Soknepresten i Bø sokn	Postboks 131	3833 BØ I TELEMARK
Soknepresten i Sauherad og Nes sokn	Holmenvegen 46	3810 GVARV
Midt-Telemark kommune	Postboks 83	3833 Bø
Midt-Telemark kyrkjelege fellesråd	Postboks 131	3833 BØ I TELEMARK

Visitasedredrag Bø og Sauherad 2022

Kjære menigheter i Bø, Sauherad og Nes.

Nåde være med dere og fred fra Gud vår Far og Herren Jesus Kristus.

Det har vært en stor glede å være sammen med dere denne visitasuke. Det er 9 år siden jeg var på visitas, i Sauherad og Nes. Dette var faktisk den første menigheten jeg visiterte som biskop. Det er derfor mange gode minner. Min forrige visitas i Bø var for 5 ½ år siden.

Vi har denne uken vært igjennom et innholdsrikt og spennende visitasprogram. Jeg har blitt bedre kjent med soknerådene, ansatte og frivillige. Det har vært en stor berikelse, og jeg ser tilbake på denne uken med takknemlighet og optimisme. Takknemlighet for alt det gode som skjer av små og store tiltak i menighetene. Optimisme for de muligheter og de ressurser som finnes her. Det vil jeg komme tilbake til.

Forberedelse:

Det ligger mye planlegging bak en visitasuke. Prosten har ledet prosessen sammen med ansatte og menighetsråd og har gjennomført kontorvisitas. Her er alt i god orden. En rådgiver på bispedømmekontoret har utarbeidet en rapport om de flott kirkebyggene dere har. Menigheten har levert en fyldig visitasmelding før visitasen, og ikke minst så har dere laget et godt program som viser mye av bredden i menighetslivet og kontaktpunktene dere har ut i lokalsamfunnet.

En del av forberedelsene til en visitas for meg som biskop er å lese igjennom planer, dokumenter og visitasberetningen for kommende visitas. I tillegg må jeg gå gjennom det som skjedde under de foregående visitasene. I mine visitasforedrag har jeg alltid noen punkter der jeg utfordrer og oppmuntrer menighetene til ulike tiltak. Dette hadde jeg både i 2013 i Sauherad og Nes, og i 2017 i Bø. Når jeg går gjennom disse punktene igjen, ser jeg med glede at de aller fleste av de utfordringene og målsetningene som kom til uttrykk i visitasforedragene forrige gang, er oppfylt. Enten det dreier seg om planarbeidet for trosopplærings-tiltak, plan og strategiarbeid eller og vedlikehold av de flotte middelalderkirkene eller bedre kontorforhold.

Dette vitner om at dere som menigheter, frivillige og ansatte, arbeider systematisk og målrettet.

Et eksempel på dette handler om kommunesammenslåingen dere har vært igjennom. Under visitasforedraget mitt i Bø i 2017 nevnte jeg at denne sammenslåingen er en gylden sjanse for kirken til å se med nye øyne på at det kirkelige arbeidet kan organiseres best mulig for å kunne realisere verdiene og målene våre. Når jeg har møtt dere denne uken og lest visitasberetningen, sitter jeg igjen med et inntrykk av at dere har gjort veldig mye klokt og rett. Dere har valgt å beholde 2 staver for fortsatt å kunne være nær der folk er. Samtidig har dere på flere områder høstet en synergieffekt både som frivillige og ansatte av at dere nå er ett fellesrådsområde. Å finne en balanse mellom å være endringsvillige og ta vare på det som bør bestå, er alltid utfordrende. Jeg synes dere lykkes godt med dette etter at dere ble én kommune. Et godt tiår etter at Nes sokn og Sauherad sokn ble sammenslått ser jeg den samme

tendensen. Holtanbekken markerer ikke lenger et skille eller grense mellom to menigheter. Dere har maktet å utnytte felles ressurser.

Gjennomføringen av visitasen:

Jeg vil ta dere med i det programmet jeg har vært igjennom under visitasen. Den startet tirsdag morgen og ble avsluttet torsdag kveld.

Tirsdag

Møte med staben:

Vi starter alltid opp med å møte stabene. Her går vi gjennom ukens program for å sikre oss at gjennomføringen går mest mulig på skinner. Stabene fikk jeg også møte senere samme dag da vi spiste middag på Årnes. Det var ikke bare juleribba og medisterkakene som var god. Jeg opplevde at stemningen blant de ansatte også er god. Jeg merker en arbeidsglede og vilje til samarbeid mellom to staver som nå jobber i samme kommune. På slutten av middagen ledet prost en samtale der nettopp dette kom til uttrykk.

Formiddagstreff

Jeg sier i mange sammenhenger at samfunnet har laget for mange planfrie kryss. Med det mener jeg at det blir færre og færre arenaer der vi kan møtes, være sammen og kjenne fellesskap. Som kirke er vår oppgave nettopp å legge til rette for slike møteplasser. Derfor var det fint å få være med på formiddagstreff på Nes menighetshus. Hver fjortende dag legger ildsjeler det til rette for at man kan treffes. Her kan man snakke, spise og synge sammen, høre interessante foredrag om ulike temaer og dele et gudsord. Jeg ble også fortalt at det stadig kommer flere personer fra Bø på disse formiddagstreffene. Det er flott. Da fungerer det som et fellestiltak for hele kommunen.

Bønnesamling

Vi fikk deretter være med på et arrangement i kapellet på Bøhaugen som ikke var like tallrikt som formiddagstreffet, men likevel like viktig. Hver tirsdag samles en gruppe mennesker for å be for bygda. Her er kommune, samfunnsliv og menighet i tankene når den trofaste gjengen retter sine bønner til Gud. En menighet med bønnetjeneste er ofte ikke så synlig, men desto viktigere.

Tweens

Det er mye vi ikke får sett av menighetenes mangfoldige arbeid under en visitas. Både i Sauherad og Nes sokn og i Bø sokn drives det en planmessig og god trosopplæring. Vi var heldige og kunne overvære en Tweens-samling på Nes menighetshus med en gjeng 4.-7. klassinger. Dette er et ganske nylig oppstartet tiltak for en viktig aldersgruppe som dere forhåpentligvis skal møte igjen snart som konfirmanter. Når dere leser visitasmeldingen som ble laget før denne visitasen, for øvrig en veldig god og opplysende visitasmelding som dere absolutt bør lese, kan dere se listen over de ulike trosopplæringstiltakene som foreligger. Det er oppmuntrende lesning.

Kirkeklokker

Første dag av visitasen ble avsluttet i Sauherad kirke. Jeg tror det er få om noen andre kommuner i Norge på deres størrelse som har tre middelalderkirker. Dere forvalter dermed en

stor og viktig kultur og kirkeskatt. Økonomisk og ressursmessig er naturlig nok dette krevende for en kommune. Sammen med kommunen er det mitt inntrykk at dere forvalter denne skatten på en veldig god måte. Vi har heldigvis blitt tilført ekstra midler fra staten til dette. Det er vårt håp at dette vil fortsette.

I Sauherad kirke fikk vi høre et interessant foredrag om kirkeklokker av en ansatt hos riksantikvaren. Det ble markert at den tredje kirkeklokken nå er tilbakeført til kirken.

Onsdag:

Samtaler

Under en visitas har jeg mange samtaler med ansatte og frivillige i menighetene. Det er en viktig del av visitasprogrammet. For prester og vigslede stillinger er disse samtalene obligatoriske. For de andre tilsatte og ledere av menighetsråd, er det et tilbud. Disse samtalene er kanskje aller mest nyttige for meg. Her har jeg en anledning til å få en enda større forståelse om hva som både rører seg i menighetene og hvor utfordringene og mulighetene ligger. Dere er velsignet med gode ansatte og gode ledere av rådene.

Møte med kommunen

På alle visitaser møter jeg kommunenes ledelse. Dette var også tilfelle under denne visitasen. Vi møtte til en arbeidslunsj på Heradshuset i Bø. Fra kirken møtte prost, kirkeverge og sokneprester. Fra kommunen møtte ordfører, kommunaldirektør og sentrale ansatte og politikere fra ulike aktuelle sektorer, både oppvekst, helse, kultur og teknisk.

Det er et godt samarbeid mellom kommunene og menighetene i Midt Telemark. Det kom klart til uttrykk i dette møtet. Ordføreren la vekt på at de verdsatte den viktige aktøren kirken er i lokalsamfunnet. Samtalen dreide seg om ulike områder hvor kirken i dag er en aktør og i fremtiden kan være en aktør i samskaping med kommunen. Det kan være gjennom barne- og ungdomsarbeid for å forhindre utenforskap, eller i forhold til den andre enden av aldersskalaen for å unngå isolasjon og ensomhet blant eldre.

Gjennom trosopplæringen, barn og ungdomstiltak, diakoni og ulike kulturtiltak, ønsker kirken å være en medspiller sammen med kommunen.

Både fra kommunens ledelse og fra kirken er det en klar erkjennelse over hvor viktig frivilligheten er og vil være i tiden som kommer. Vi tror at kommunen kan være viktig som en koordinerende instans og kirken som en aktiv medspiller og aktør inn i dette.

Jeg understreket i møtet at i denne prosessen er det fruktbart at kirkens bidrag, enten det dreier seg om diakonale tiltak, kulturtiltak eller tiltak for barn og unge, skrives inn i kommunes planer. Helt konkret utfordret jeg både menighet og kommune på at det lages en skole-kirkeplan. Det er en lang tradisjon for et godt skole-kirkearbeid her i kommunen. En formalisert og oppdatert plan over dette vil sikre fremtidig arbeid.

På møte med kommunens ledelse ble også planene for utvidelse av kapellet på Bøhaugen nevnt. Planene foreligger, og både behov og ønske om å starte er til stede. Men den økonomiske situasjonen med høyere byggekostnader kan føre til en utsettelse av dette prosjektet.

Besøk ved Bø videregående skole

Skolebesøk er som regel et fast innslag i en visitas. Tidligere, når skolens undervisning var en del av dåpsopplæringen, kunne nok biskopens besøk på skoler ha et preg av en kontroll om at ting gikk rett for seg. Slik er det ikke lenger. Som biskop inviteres jeg inn som gjest for å kunne ha en god dialog med skolens ledelse og elever.

Møte med 3. klasse elever på Bø videregående skole, ble en inspirerende og spennende opplevelse. De hadde på forhånd laget spørsmål de ville stille meg og bestillingen var klar «Grill en biskop». Jeg hadde unnet dere alle å være med på denne samtalen og spørretimen. De spørsmål som elevene kom med, var spørsmål som loddet dypt. Det var sentrale spørsmål som handlet om kjernen i den kristne tro og de utfordringer vi alle kan møte i livet. Når jeg som biskop blir stilt overfor spørsmål som omhandler det «ondes problem», eller om hvordan Jesus kan være både Gud og mennesket, kan ikke selv en biskop komme med de enkle, bastante svar. Sammen med elevene opplevde jeg at vi kunne ha en dialog om hva som er den kristne tros grunnlag og samtidig noen ganger kan fremstå som paradokser.

Møte med speiderne

Denne dagen fikk vi også være med på opptaksfest for speiderne på Jønnbu Fjellkyrkje, En stor gjeng med speidere, sammen med mange foreldre, totalt ca. 120 personer fikk ta del i en kveld som både besto av andakt, høytidelig løftesavleggelse for nye speidere, et innblikk i hva man hadde gjort det siste året, samt risgrøt og lotteri. Dette er en viktig møteplass for barn, unge og foreldre. Jeg er imponert over ildsjeler som år etter år setter av tid og krefter for å legge til rette for at barn og unge kan ha gode tilbud.

Kveldsbønn-Bø Kyrkjekor

Onsdagen ble avsluttet i Bø kyrkje med kveldsbønn. Kanskje jeg nå står i fare for å la det gå inflasjon i ordet «imponert,» men det må brukes igjen. Et stort dyktig Bø kyrkjekor bidro denne kvelden med vakre toner og sang. Heldig er den menighet og kommune som har en slik ressurs.

Torsdag:

Kirkus

I høst var det offisiell åpning av et nytt Kirkelig Kultursenter, Kirkus, i Bø. Dette er det tredje regionalt kultursenteret som åpnes i landet. De to andre ligger i Bodø og Oslo. Under visitasen fikk vi en god orientering om planer og visjoner for dette senteret som vil ha et spesielt fokus på pedagogikk, korsang og rekruttering til orgel. Mye er i startgroppen, ting skal utvikles. Men visjonen, drømmene og ikke minst evnene er her til stede i fullt monn. Dette senteret kan spille en viktig rolle, ikke bare i Midt-Telemark, eller Telemark, men i hele bispedømmet gjennom de satstingsområdene som ligger der. Forhåpentligvis også i hele kirken.

Møte på Zoar

Når jeg er på visitas, forsøker jeg alltid å møte andre kirkesamfunn og organisasjoner. Denne gangen besøkte vi pinsemenigheten Zoar. Det er forbilledlig å se at det eksisterer et godt samarbeid mellom de ulike menighetene, ikke minst gjennom årlige fellesmøter. Jeg la også merke til den gode relasjon mellom menighetenes ledere. Det er viktig. Jesu bad oss om å være ett. Da må vi vise det i praksis. Det er mer som forener oss enn skiller oss.

Korskulen

Denne dagen fikk vi også et møte med Korskulen i Bø. Dette opplegget med ulike kor for ulike aldersgrupper; Babysang, Musikkleik, Minikoret, Singlett, Seltin og Bø Kyrkjekor, er ganske unikt. Vi fikk være med på Babysang og på en øvelse med SingLett. Det var en flott opplevelse å se babyer sammen med foreldrene, lytte, bevege og uttrykke seg til musikk og sang i et helt spesielt fellesskap. Inntrykk gjorde det også å møte 1.-3. klassinger som synger med innlevelse og kan alle tekster utenat, er flott å oppleve. Dere kan se frem til markeringen av Luciadagen.

To ting slår meg i møte med korskulen og det flotte arbeidet som her drives. Det ene handler om den profesjonalitet og engasjement som utvises. Det andre handler om en kirke som gjennom dette arbeidet når ut så bredt i lokalsamfunnet. Den omfatter mange barn i tillegg kommer foreldre som engasjeres i de ulike korene. Videre er dette arbeidet også synlig i lokalsamfunnet gjennom året, enten i form av gudstjenester og konserter i kirkene, eller andre arrangementer.

Møte med elvene på Sagavoll

Dere er heldige som har Sagavoll i kommunen deres. Også under denne visitasen fikk jeg anledning til å møte elevene. Rektor og lærere hadde laget et spennende møte med sanginnslag av elever, og en spennende panelsamtale som jeg hadde gleden å være med på. Sagavoll er en skole som i generasjoner har betydd svært mye for mange. Det er gledelig også å se den gode relasjonen som er mellom menighet og skolens ledelse.

Samling med sokneråd

I løpet av visitasen har jeg fått treffe flere representanter fra soknerådene. På torsdag hadde vi en samling for begge soknerådene i vakre rammer på Evju bygdetun. I tillegg til utsøkt middag med lokale råvarer, fikk vi en samtale om hvordan det oppleves å sitte i et sokneråd og om ønsker og planer for fremtiden.

Kirken står midt i en omorganiseringsfase med ulike ting man må løse. Men en ting er det enighet om: Soknene skal være grunnenheten i kirken vår og soknene skal styrkes. Det arbeidet som gjøres i soknerådene er mer viktig enn de fleste er klar over, selv om det til tider sikkert også kan oppleves trivielt. Det er avgjørende for kirken og menighetene at vi også ved neste kirkevalg i 2023 har mennesker som er villige til å gå inn og påta seg ansvar her.

Salmekveld Nes Kyrkje

Som en avslutning på torsdagen kom turen til den tredje av de vakre middelalderkirkene dere har, Nes kyrkje. Her var det laget til en flott og variert salmekveld. Igjen en demonstrasjon på de ressurser dere sitter på i lokalsamfunn og menighet gjennom frivillige og ansatte. Også til dette arrangementet var det lagt ned et stort arbeid for å få kvelden så fin som den ble. Det ble en god opplevelse å avslutte disse tre innholdsrike dagene med å delta i sangen, men også lytte til musikken og sangen

Til slutt vil jeg komme med noen oppfordringer til menighetene om hva dere bør arbeide videre med. Det blir menighetsråd, stab og prost som får ansvar for å følge dette opp.

1. Dere har et godt utbygd trosopplæringstilbud. Ut fra de erfaringer dere har gjort, oppfordrer jeg dere til å utnytte synergien av de mange gode kontinuerlige tiltakene til å skape nye punktuelle breddetiltak.
2. Dere har i flere år drevet et godt arbeid overfor konfirmantene og ungdomsledere gjennom «Ønsket og elsket». Mange ungdommer har også gode erfaringer fra møter med menighetene gjennom trosopplæringstiltakene (bredde- og kontinuerlige), korarbeid og speideren mm. Jeg vil nå oppfordre dere nå til å se på hvordan dere ut fra disse kan bygge ut et lokalt ungdomsarbeid. Her ligger det også en mulighet i samarbeid med bedehuset.
3. Forsett å bygg på den gode kontakten dere har med skole og barnehage. Jeg oppfordrer dere til å la denne kontakten nedfelle seg i en kirke-skole/barnehage plan. Møtet med kommunen viste også at det er stor velvilje til å invitere menighetene med i samskapingen lokalt og å skrive menighetene inn i kommunens planer f.eks. diakoni/helse, oppvekst og kultur. Vær med å gi innspill i den prosessen.
4. Det er allerede startet opp et arbeid i soknerådene i forhold til å arbeide mer med frivillighet. Dette bør være et fokusområde i tiden som kommer Det er viktig både for å nå lenger ut med arbeidet og også i forhold til samskapningen med kommunen.
5. Jeg vil også oppmuntre dere til å jobbe videre med opprettingen av bibelgrupper og samtalegrupper og å se på hvordan dere kan nå gruppen av unge familier.
6. Til Bø sogneråd vil jeg si at jeg oppfordrer dere til å få gjennomført ombyggingen av kapellbygningen på Bøhaugen. Det er et godt prosjekt. Tenk strategisk og kreativt hvordan dere kan få realisert disse planene under de forutsetningene dere har.
7. Til dere begge: Dere har siden siste visitaser vist en evne og vilje til målrettet arbeid. I tiden som ligger foran oppfordrer jeg og oppmuntrer jeg dere til å ha drømmer og tanker om hvordan menighetene i Sauherad og Bø kan nå enda lenger ut i lokalmiljøet slik at flere mennesker skal få oppleve tilhørighet til kirka og berøres av dens budskap

Til slutt. På mine reiser til Midt-Telemark har jeg mange ganger vært innom jernbanestasjonen i Bø og passert statuen som står der av den kjente spelemannen Torkjell Haugerud. Men jeg hadde ikke lagt merke til inskripsjonen som stod nederst på sokkelen før jeg denne gangen under visitasen ble gjort oppmerksom på den.

Her står det: «Med age for det gamle, og kraft til det nye bar han frem det norske».

Jeg har lyst til i min avslutning til menighetene i Sauherad og Nes og i Bø å stjele litt fra denne inskripsjonen:

Ha age for det gamle. Vær stolt av, ta vare på og bygg på det arbeidet dere har gjort Og; Når nye utfordringer ligger foran dere, slipp frem kraften i de drømmene og ønskene dere sammen deler for at Kirken fortsatt skal være synlig og sterkt til stede her.

Jeg drar fra visitasen i Sauherad og Nes sokn og Bø sokn fylt med takknemlighet over alt det fine jeg har sett og hørt, og jeg hilser dere med Paulus sine ord til menigheten i Tessaloniki: Vi takker alltid Gud for dere alle når vi husker på dere i våre bønner. For vår Gud og Fars ansikt husker vi stadig på hvordan dere er virksomme i tro, arbeider i kjærighet og holder ut i håp til vår Herre Jesus Kristus

Ager Bispestol 4.desember 2022

Stein Reinertsen, biskop

Foto: Signe Vreim Østtveit

Visitasmelding 2022

Bø sokn

Sauherad og Nes sokn

1.INNLEDNING

1.1 Forord

Dette er første bispevisitas som gjennomføres etter kommunesammenslåingen, og dermed også sammenslåing av fellesrådene 1.1.2020. Vi har i visitasmeldingen forsøkt å trekke fram både det Bø sokn og Sauherad og Nes sokn gjør felles, og det som blir gjort i regi av soknene. Overskriftene er tematiske og det framgår under hvilke avsnitt som gjelder Bø og hvilke som gjelder Sauherad og Nes.

Visitasmeldingen er blitt til gjennom samarbeid mellom de to stabene og soknerådene. Det er sokneprest i Sauherad og Nes, Anne-Inger Lunner, som har redigert notatet.

God lesing, og velkommen til visitas!

1.2 Kort historisk riss siden siste visitas

Bø sokn

Det har gått fem år siden sist Bø kyrkjelyd hadde bispevisitas med biskop Stein Reinertsen. På disse fem årene har det skjedd noen endringer som vi vil nevne her.

Kommunesammenslåing

Bø kommune og Sauherad kommune ble slått sammen til felles kommune 1.1.2020, og heter Midt-Telemark kommune. Sammenslåingen har betydd vesentlige forandringer og samarbeid mellom soknene med Bø på den ene siden og Sauherad og Nes på den andre siden. Vi har fått et fellesråd med en kirkeverge som er leder for begge stabene. Hvert sokn har beholdt sitt kontor lokalisert til Bøhaugen og Nes menighetshus. Sammenslåingen har også betydd mer samarbeid og koordinering av den kirkelige tjenesten med gudstjenester og andre felles samvær for begge sokne. Prestene i kommunen samarbeider om å sette opp felles gudstjeneste-liste som ivaretar det lokale forankring, men som gir også mulighet til å tenke nytt om felles gudstjenester og andre markeringer.

Nytt kontorbygg

I april 2020 flytta staben inn i nytt kirkekontor på Bøhaugen der alle tilsatte ble samla under et tak. I kjelleren var det laget til to store garasjelegger for kirketjenerne med kontor og toalett. I etasjen over er det 5 kontorer for kirkeverge, sokneprest, kapellan, saksbehandler, organist og musikkleder. I tillegg er det et lunsjrom med kjøkken og toaletter. Kontoret ligg lett tilgjengeleg for folk som har bil ved sida kyrkjegarden og kyrkja.

Kyrkjeblad

I 2020 blei det laget et nytt «Bø kyrkjeblad» for Bø sokn med 4 nummer i året på 28 sider. Kyrkjebladet har blitt tatt godt imot og krever ekstra dugnad av frivillige og redaksjon. Det har vært lett å få annonsører og mange støtter bladet økonomisk, men bladet går ikke i balanse.

«Bøn for bygda»

«Bøn for bygda» ble starta i mai 2018 etter initiativ fra Anne-Lene Refsum og er en fast bønnesamling i Tomaskapellet hver tirsdag kl. 14.00 hele året. Samlingen har en egen liturgi

med faste bønner for kirka, menigheten, kommunen og lokalsamfunnet. Samlingen varer ca. en time og samler folk fra begge soknene.

Ny kapellan

Etter at kapellan Kristian Gotehus Køhn sluttet som kapellan og gikk over som studentprest i Bø, har kapellanstillingen vært utlyst tre ganger uten at det har vært søker med fullført cand. teol. Stillingen er nå besatt av stud. theol Levi Korsveien som starta opp som prestevikar fram til 31.12.22.

KIRKUS

Kirkelig kultursenter sør – KIRKUS hadde offisiell åpning i september 2022, og har tilholdssted på kyrkjekontoret i Bø. KIRKUS skal være et regionalt kompetansesenter for frivillige og kulturarbeidere i kirka Vi er stolte over at Bø har et senter som har spisskompetanse innen metodikk og pedagogikk for korsang og orgelopplæring for barn og unge.

Bøhaugen med nytt livssynsfleksibelt kapell

Det ble en lang prosess med å utvikle det eksisterende bygget med Tomaskapellet og kjølerom til nytt kirkebygg som er funksjonelt tilrettelagt for søndagsskolen, kirkekaffe, konfirmanter, Tro og Lys og andre grupper som kan ha nytte av det. Kjølerommet blir nå flyttet ut av bygget og laget som et nybygg i tilknytting til eksisterende bygg. Med betydelig økonomisk støtte fra kommunen legges det til rette at det nye kirkebygget kan brukes av andre trossamfunn og av Human-etisk forbund. Det er viktig for menigheten at Tomaskapellet bevares slik som det er som et kristent samlingsted som kan stå åpent for alle til bønn og stillhet.

Sauherad og Nes sokn

Forrige visitas i Sauherad og Nes var i 2013, noe som for øvrig var Stein Reinertsens første visitas som biskop.

I Sauherad og Nes sokn, har sammenslåingen mellom de tidligere to soknene i 2010 gått seg til på en god måte. Sammenslåingen var forholdsvis fersk ved forrige visitas. Nå er definitivt alle nedarvede sperrer mot samarbeid på begge sider av Holtanbekken borte.

De to middelalder-kirkene utfyller hverandre godt, og normaltilstanden er nå at man gjerne går i den andre kirken. En god del arrangementer holdes i menighetshuset, blant annet knyttet til trosopplæring og konfirmantarbeidet. Kirkekontorene i sokkeletasjen gir et godt utgangspunkt for samhandling i staben og har hensiktsmessige arbeidsforhold.

Etter kommunesammenslåingen 1.1.2020, ble tidligere Sauherad kommune og Bø kommune til nye Midt-Telemark kommune. Det var gode prosesser i Kirkelig fellesnemnd og samhandlingen mellom de to soknene er gode og i stadig utvikling. Med flere ansatte med samme oppgaver og med felles ledelse, har «fagmiljøene» blitt styrket.

Det diakonale arbeidet har blitt videreutviklet og omfatter nå også en språk-kafé med ukentlig samlinger der nye innbyggere kan bli kjent, bruke norsk i en «ufarlig» setting og få leksehjelp.

Menighetsbladet Helsing har beholdt sin stilling som et blad som leses i «alle» hjem, selv om bladet både har en litt endret profil og kommer ut med færre nummer i året.

Det har blitt gjort viktige tiltak for vedlikehold og bevaring av de to middelalderkirkene våre. Mer arbeid gjenstår og Sauherad kirke har pr i dag størst vedlikeholdsetterslep.

Den største bemanningsmessige endringen siden sist visitas, er nok at soknediakon Ivar Solbu gikk av med pensjon etter over 40 års tjeneste. Hans etterfølger er diakon Åsne Gotehus Køhn. Hun har for tiden permisjon og diakon Helene Sele vikarierer i stillingen. Begge ble vigsløst som diakoner 16. september i Sauherad kirke.

Prestene i Midt-Telemark kommune samarbeider, blant annet om gudstjenester og kirkelige handling. Dermed gjør både sokneprest Anne-Inger Lunner (ansatt fra 1. mars 2015), sokneprest i Bø, Axel Jørgen Bugge og prestevikar Levi Korsveien, tjenester i Sauherad og Nes kirker.

I kirkevergestillingen vikarierer for tiden Alf Rose Sørngaarden for Martin Stærk, som har permisjon til 31-07-22. Siden sist visitas har også Jan Odden Kåsin begynt som kirketjener. Daniela Musteata er ansatt som renholder.

2. SOKNENE

2.1 Grenser, folketall, kirkemedlemskap

Bø sokn og Sauherad Nes sokn utgjør Midt-Telemark kyrkjelege fellesråd. Fellesrådets grenser samsvarer med Midt-Telemark kommune sine yttergrenser mot kommunene Notodden, Seljord, Nome og Skien. Ettersom Hjuksebø og Angard grunnkretser (til sammen grenda Hjuksebø) etter kommunereformen ble overført til Notodden kommune, fikk det også virkning for kirketilhørighet. Mange enkeltpersoner har imidlertid søkt om og fått innvilget sitt ønske om fortsatt å tilhøre Sauherad og Nes sokn.

Midt-Telemark kommune har etter 2. kvartal 2022 10.536 innbyggere. Framskrevet befolkningsutvikling iflg SSB sine tall, tilsier at innbyggertallet i 2030 er ventet å være 11.259.

68 prosent, 7.260 personer, er pt medlemmer av Den norske kirke. Av disse tilhører 2.690 Sauherad og Nes sokn og 4.570 Bø sokn.

2.2 Demografi, sosiologisk beskrivelse (levetårutfordringer, tros- og livssynsmangfold)

De to soknene har litt ulik profil. Bø sokn har et fortettet sentrum og stor tilstrømming av studenter til Universitet i Sørøst-Norge. Sauherad og Nes sokn har i sitt område et sterkt og ekspansivt fruktmiljø, som har generert mange arbeidsplasser og lokal verdiskaping også på videreforedling de siste tiårene.

Det er imidlertid varehandel, hotell og restaurant, samferdsel, finanstjenester, forretningsmessig tjenester og eiendomsforvaltning som har sysselsetter flest med 1.498 personer tilsatt. 21,2 prosent bor på en landbrukseiendom.

Det er fremdeles klart flest eneboliger i området med 4.161 mot 653 leiligheter. Antall leiligheter har imidlertid økt kraftig de siste årene, og avspeiler et noe mer sammensatt boligmønster enn tidligere.

Det er flest med innvandrerbakgrunn fra Polen, Litauen og Eritrea i vårt område.

2.2 Lokalsamfunnet- kultur- og samfunnsliv

Etter kommunesammenslåingen har de to tidligere enhetene videreutviklet et fra før godt samarbeid. De kommunale tjenestene har blitt styrket ved at det er flere som driver med det samme, og dermed sterkere fagmiljøer. Bø er uomtvistelig det største senteret og dermed arena for svært mye av det som skjer.

I Sauherad og Nes har imidlertid grendestrukturens dynamikker i stor grad «overlevd», selv om organisasjonslivet gjennomgående nå foregår i større enheter. Her spiller kirkene en viktig rolle som kulturarena, og det er et utstrakt og godt samarbeide med kulturutøvere som ikke definerer seg som faste kirkegjengere.

Bø menighet har satset på korsang og musikk, og utgjør en viktig del av det sterke kulturlivet i Bø.

Et luksusproblem kan være at det er så mange kulturarenaer og arrangementer i Bø at det tidvis har vært vanskelig å samle folk rundt kulturarrangementer i kirkene. Dette er ikke en utfordring i Sauherad og Nes.

3. ARBEIDET I MENIGHETENE

3.1 Menighetens strategi og visjon

Bø sokn

«Vi vi skape ein møteplass mellom Gud og menneske, og menneske imellom»

- Vi ønsker å skape miljøer der mennesker trives, utfordres til Jesus-tro og tjeneste.
- Vi ønsker å skape flere samtale- og bibelgrupper og møtesteder der troen deles.
- Vi ønsker å starte opp med formiddagstreff igjen.
- Vi fortsetter med kirkeverter og undersøker muligheten for faste kirkekafeeverter.
- Lage en liste over frivillige som kan utfordres til tjeneste i menigheten.
- I forbindelse med neste valg til sokneråd vil vi utfordre forespurte: «dersom du ikke vil stille til valg, hva kan du ellers tenke deg å bidra til i menigheten?»

Sauherad og Nes sokn

Motto for Sauherad og Nes sokn

DYPE RØTTER – UTSTRAKTE GREINER

Visjon for menigheten:

- dele en tro på Gud som utfordrer og gir livsmot
- en åpen og inkluderende kirke

I 2014 utarbeidet stab og soknerådet en strategiplan for menigheten, og satte følgende ord på motto, visjon og verdier:

Motto: *Dype røtter, utstrakte greiner.*

Visjon: *Dele en tro på Gud om utfordrer og gir livsmot – og være en åpen og inkluderende kirke.*

Verdier:

- Inkluderende fellesskap
- Åpen, raus og ekte
- Tro som engasjerer

Kirken i Sauherad og Nes ønsker å være en kirke for alle i bygda, og som fruktbygd er det både naturlig og meningsfullt å bruke jordbruket for å illustrere visjon og motto for menigheten. Mottoet speiler ikke minst det åndelige perspektivet, og henviser til bildet Jesus gir i Joh 15, om treet og grenene.

3.2 Generell vurdering av menighetslivet/menighetens åndelige situasjon

Bø sokn

Gudstjenestene er menighetens ukentlige samlingspunkt der vi samles til fornyelse og fellesskap med Gud og hverandre. Her forkynnes Guds ord og sakramentene dåp og nattverd forvaltes. Oppslutningen om gudstjenestene er relativt god med ca.50 personer til stede på en vanlig høymesse uten dåp.

Ved siden av gudstjenesten har soknerådet hatt som satsingsområdet å starte og inspirere til flere bibel- og samtalegrupper. Etter pandemien ble det startet tre nye grupper der en av

gruppene skulle være åpne for studenter, mens de to andre gruppene var for de som går i menigheten eller som før har vært med i menigheten.

I bibelgruppen for studenter var det inntil 6 studenter der 4 var faste. I tillegg er det minst tre andre bibelgrupper som drives av seg selv av folk som går i menigheten. Mye av det åndelige skjer utenom gudstjenestene som «Bøn for bygda» med samlinger hver tirsdag fra klokken 14.00 -15.00. Selv om det ikke er så mange med hver gang, er det godt å vite at noen ber fast for menigheten og det som skjer i bygda.

Det åndelige liv kommer også til uttrykk gjennom barnekorene og kyrkjekoret/prosjektkor, trosopplæringa i menigheten og søndagsskolen. Vi tror også at de relativt høye dåps- og konfirmasjonstallene, er mer enn bare tradisjoner, men også uttrykk for tro.

Noe av utfordringene er nå ungdommer og elever på videregående skole med kristen forkynnelse og samlinger. «Sett ungdom» er et godt tilbud for ungdomsskoleelever en gang i måneden og «Ønsket og Elsket» har også gode lederkurs for ungdommer som er blitt konfirmert. Vi når heller ikke så bredt inn i aldersgruppen 40-60 år, men det er mange i denne aldersgruppen som er på kyrkjekoret/prosjektkoret og som deltar på deres konserter.

Det åndelig liv i menigheten støttes av torsdagsmøtene på Bø bedehus og misjonsforeninger. Det er mange av de sammen som går på bedehuset som også går i menigheten som har felles ønske om å skape gode møteplasser mellom Gud og mennesker.

Sauherad og Nes sokn

Gudstjenestene utgjør det jevne pulsslaget i menigheten, men det er mange andre tiltak som bygger opp under visjonen vår. Tredje hver uke er det andakt med prest/diakon og organist på to institusjoner og et dagsenter. Dette er et tiltak som blir satt stor pris på at beboere, besøkende og ansatte.

Annen hver tirsdag er det «Formiddagstreff» på menighetshuset med sosialt samvær, mat, andakt og ulike foredrag/underholdning. Disse ledes av tidligere diakon Ivar Solbu. Mellom 50-60 personer møter på disse treffene, også folk fra Bø.

Menigheten har et godt grep om det diakonale arbeidet, og tankene og visjonene om hva diakonien kan tilby lokalsamfunnet, er stadig under utvikling. Vi er takknemlige for at vi har en diakon i menigheten, og at diakoni har en naturlig plass i stab, råd og menighet. Sjelesorgsamtaler gjennomføres jevnt og trutt; i kasualia, i avtalte samtaler på kontoret, på institusjonene, eller de mer «løselige» på butikken. Kirketjenerne møter også mange pårørende på kirkegårdene.

Siden forrige visitas, har både bibeltimene på menighetshuset, og bibelgrupper i private hjem, falt bort. Dette skyldes delvis pandemien og delvis andre årsaker. Som menighet merker vi at tidene og behovene endrer seg. Ildsjeler og andre frivillige flytter, faller fra eller ønsker å prioritere annerledes. Men engasjement for kirke og menighetsliv er her, det må bare finne nye former. Mange unge voksne med kirketilhørighet bor i Midt-Telemark. De er flinke til å lage tiltak på eget initiativ med formål om å gi fellesskap og påfyll.

Menigheten er heldig som har Sagavoll folkehøgskole i bygda. Den har i alle år bidratt positivt i bygde- og menighetslivet, og mange lærerkrefter med familier bidrar aktivt i

menigheten. Hver høst, på semesteråpningsgudstjeneste på Patmos skulpturpark, er Sagavoll selvskrevne deltagere. Mer detaljert om arbeidet lenger ned.

Kirken i Sauherad og Nes er en folkekirke med bredt nedslagsfelt. Kulturlivet er rikt og samarbeidet med kirken er godt.

I oktober i fjor opplevde vi folkekirken på sitt beste, i forbindelse med Nasjonalmuseets prosjekt «Kunsten kommer hjem». Maleriet «En bondebegravelse» av Werenskiold, som hentet modeller og motiv fra området, ble utstilt i våpenhuset i Nes kyrkje. I samarbeid med kulturlivet i bygda, ble dette et arrangement hvor kirke, folk og kultur gikk hånd i hånd.

Maleriet ble gjenskapt i et tablå, og flere av modellene har en relasjon til original-modellene.

Kirken er også med når «Norsk Eplefest» arrangerer den årlige eplefesten i slutten av september. Da inviterer Nes kyrkje til «Musikk og lyrikk», med påfølgende eplevandring gjennom frukthagene og ned til Gvarv sentrum.

Kirken er også en sentral bidragsyter i forbindelse med pilegrimsvandringen i fruktblomstringa, med gudstjenester, merking av sti og arrangement underveis. Leden går fra Nes kyrkje til Bø gamle kyrkje med godt besøkte pilegrimsgudstjenester begge steder. Leden er også delvis ryddet fra Sauherad kirke slik at vandringa kan gå mellom de tre middelalderkirkene. I år gikk konfirmantene deler av ruta (bildet).

Soknet har mange gode trosopplæringstiltak som favner bredt. Mer om det i punktet under trosopplæring.

3.2.1 Gudstjenester: Utvikling av gudstjenestelivet og gudstjenestedeltakelse

Sauherad og Nes sokn

Menighetslivets kjerne er de ukentlige gudstjenestene som stort sett alternerer mellom Sauherad kirke og Nes kyrkje. Storsalen på menighetshuset blir også brukt til gudstjenestefelleskap, og var et særlig godt egnet lokale under pandemien. Om sommeren har vi fellesgudstjenester med Bø, hvorav noen på faste steder utendørs.

Semesteråpningsgudstjenesten feires alltid på Patmos skulpturpark. I år ble Søndagsskolens dag markert her. (bildet over)

Til å være en bygdekirke, har menigheten relativt god oppslutning om gudstjenestene, også når det ikke er dåp. Kirkerommenes størrelse gjør dessuten at gudstjenester med få besøkene oppleves gode. Gudstjenestene nyter fortsatt godt av at kantortjenesten gjennom mange år har hatt hjerte for menighetssang. Besøkende utenfra soknet kommenterer gjerne den gode salmesangen. Ved flere av gudstjenestene har vi også en forsangergruppe som løfter sangen.

Soknet har i hovedsak to typer gudstjenester: Høymesse og familiegudstjeneste, begge klokken 11.

På søndager med ettermiddagsgudstjeneste, ca fire i året, brukes stort sett en forenklet utgave av høymessen med én lesning. Gudstjenestene på formiddagen er naturlig nok bedre besøkt enn på ettermiddagen, men dette avhenger litt av årstid.

Fram til pandemien, hadde soknet G17 – storfamiliegudstjeneste kl 17 på menighetshuset med påfølgende kveldsmat. Denne gudstjenesteformen fungerte godt i mange år, men behovene endret seg, og frivillige og initiativtagere fra staben sluttet eller flyttet.

Søndagsskolen, som ofte hadde samling for barna under G17, eller en egen samling på menighetshuset under en høymesse, ligger for tida nede. Det var en gruppe foreldre (med tilhørighet til Sagavoll) med barn i søndagsskolealder som drev dette arbeidet, og når barna ble større og trengte andre tilbud, fulgte foreldrene med. Det gode er imidlertid at barnefamilier herfra, reiser til Bø når det er familiegudstjeneste der. Likevel skulle vi ønske at det ble drevet en søndagsskole i denne delen av kommunen.

Når alt kommer til alt, skulle vi gjerne ønske at flere kom til kirke, og spørsmålet om hvordan vi kan nå ut, er stadig et tema i staben. Tanken om hverdagsgudstjeneste er lansert.

Hvilke andre typer gudstjenester vi tilbyr, framkommer andre steder i visitasmeldingen.

Bø sokn

Pandemien de to siste årene har gjort det vanskelig å opprettholde det samme tilbudet av gudstjenester som før. Samtidig skal alle involverte av frivillige og ansatte berømmes for fleksibilitet og tålmodighet med å få til gode løsninger for bruk av kirka og digitale medium for å opprette et tilbud for menigheten. Under den første pandemiperioden ble det laget ukentlige digitale gudstjenester og andakter i prostiet som hadde mange seere.

I den andre pandemiperioden ble lagt vekt på å gjennomføre gudstjenester og samlinger med det tillatte antallet som myndighetene bestemte. Det var en krevende tid som gjorde det vanskelig å planlegge. Fra våren 2022 har mye gradvis normalisert seg og folk er kommet tilbake til de faste samlinger og gudstjenester.

Det er tre ulike gudstjenester i kyrkjelyden som favner bredt: Høymesse, Familiegudstjeneste og Kveldsgudstjeneste. I tillegg kommer «Tru og Lys»-gudstjenestene med egen tilpasset liturgi for psykisk utviklingshemmede i Tomaskapellet.

Høymesse med dåp og nattverd

Det er relativ god oppslutning på gudstjenestene og det er en fast gudstjenestekjerne med hovedvekten av eldre mennesker på høymessen. På en vanlig høymesse er det ca.40-50 mennesker. Tallet er noe høyere når det er dåp og søndagsskole samlet.

Alderssammensetningen er vesentlige bredere når det er dåp og flere unge familier samlet til søndagsskolen. Oppslutningen om nattverd er bra, og ofte går nesten alle i kirken til nattverd når det ikke er dåp. Vi veksler mellom knelende nattverd og kontinuerlig nattverd med dypping av brød i vin.

Familiegudstjenester

Familiegudstjenester er de mest besøkte gudstjenesten med opptil 200 stykker. Her deltar ofte et eller flere av barnekorene og «Give me five» er med to ganger i året. På disse gudstjenestene er det ofte med eget band initiert av organisten. Gudstjenesten har sin egen liturgi.

Kveldsgudstjenester

Kveldsgudstjenesten har sin egen liturgi med kyrie og forbønn i starten av gudstjenesten. Gudstjenesten er noe kortere enn høymessen og har ikke dåp, men har alltid knelende nattverd. Opprinnelig het gudstjenesten Lovsangsgudstjeneste og hadde egne forsangere, men forsangergruppen ble lagt ned i 2016 og etter noen år startet en ungdomsbandgruppe som spilte til gudstjenestene med kyndig voksenleder. Dette var veldig bra og engasjerende for ungdommene som deltok og det var god oppslutning på gudstjenestene. Dessverre ble ungdomsbandet oppløst etter at ungdommene vokste til og flyttet fra bygda. Vi har fortsatt håp at kveldsgudstjenestene skal kunne engasjere unge mennesker og være inkluderende.

Under alle disse tre gudstjenester bruker vi konfirmantene som ministranter som har på seg konfirmantkapper og deltar før og under gudstjenestene med ulike oppgaver og har ansvar for enkel kirkekaffe etter gudstjenesten.

Skriftemål med nattverdsgudstjeneste

Hver askeonsdag før fasten startet opp har vi denne gudstjenesten. En vakker og stille kveldsgudstjeneste med tid for selvransakelse, bønn, absolusjon-tilgivelse og nattverd.

Minnegudstjeneste for de døde.

Hver allehelgensaften minnes vi de som er døde og løfter fram det kristne håpet. Vi leser opp navnene på de som er døde siden sist Allehelgensdag og tenner et lys for de som nevnes. Det er vakker musikk og ord til trøst.

Bø sjukeheim

Menigheten har et godt samarbeid med Bø sjukeheim der vi har sangandakter på onsdager og tre gudstjenester i året. To av disse er nattverd-gudstjenester. Hver midtsommer er det musikkandakt ute i amfihagen ved prest og organist med frivillige musikere.

3.2.2 Kirkelige handlinger

Bø sokn

2021:

Dåp: 43

Vielser: 8

Gravferdsseremonier: 39

Konfirmerte: 50

2022 (jan-juni)

Dåp: 21

Vielser: 6

Gravferdsseremonier: 20

Konfirmasjon: 47 ble konfirmert i september

Langsiktige trender 2014-2021

Dåp:

Antall døpte pr år har holdt seg stabilt de siste 8 åra med gjennomsnittlig 40 dåp pr. år

Flest var det i 2016 med 48 dåp. 2020 utmerket seg ut med bare 28 dåp. Dette skyldes trolig korona-situasjonen.

Vielser:

Vielser ligger stabilt på gjennomsnittlig 6-7 vielser pr. år. Også i 2020 og 2021.

2015 skilte seg ut seg ut med 12 vielser.

Gravferd:

Et normalår i Bø ligger på om lag 50 gravferder.

Gjennomsnitt de siste 8 åra er 46.

2017 merka seg ut med 68. I 2020 var det bare 31.

Det har de siste åra vært en liten økning i antallet «rett-i-grav» uten seremoni.

Konfirmanter:

Antall konfirmanter i Bø har holdt seg stabilt de siste åtte-ni åra med gjennomsnittlig 48 pr. år. Flest var det i 2018 med 56 konfirmanter.

Sauherad og Nes sokn

2021:

Dåp: 27

Vielser: 5

Gravferdsseremonier: 30

Konfirmerte: 29

2022 (jan-juni)

Dåp: 18

Vielser: 7

Gravferdsseremonier: 20

Konfirmasjon: 24 ble konfirmert i september.

Langsiktige trender 2014-2021

Dåp:

Antall døpte pr år har holdt seg stabilt de siste 8 åra med gjennomsnittlig 28 dåp pr.år. Flest var det i 2014 med 44 dåp. 2020 merka seg ut med bare 17 dåp, noe som trolig skyldes korona-situasjonen..

Vielser:

Vielser ligger stabilt på gjennomsnittlig 5-6 vielser pr. år. I 2019 og 2020 var det bare 1 vielse. 2015, 2016 og 2017 utmerket seg med 9, 10 og 11 vielser. I 2022 har det vært 9 vielser.

Gravferd:

Tallet på gravlagte i Sauherad og Nes varierer en del fra år til år.

Gjennomsnitt de siste 8 åra er 41.

2015 merka seg ut med 56, mens 2021 bare hadde 30.

Det har de siste åra vært en liten økning i antall «rett-i-grav» uten seremoni.

Konfirmanter:

Antall konfirmanter i Sauherad og Nes har holdt seg stabilt de siste åtte åra med gjennomsnittlig 30 pr. år. Flest var det i 2014 med 43 konfirmanter.

3.2.3 Trosopplæring og annet barne- og ungdomsarbeid i soknene

I begge soknene er det mange tilbud og aktiviteter til barn og unge, og alle aldersgrupper er inkludert i planene. Etter kommunesammenslåingen i 2020, opplever vi at folk i større grad velger aktiviteter på tvers av den gamle kommunegrensen. Eksempler på dette er deltaking på babysang og barnekor, ledertrening i «Ønsket og elsket», og «Mesternes mester» for 6. og 7. klassingene.

Vi inviterer til de ulike arrangementene både ved å annonsere i den lokale avisen, og på sosiale medier, i tillegg til å sende direkte invitasjon i brev form til de av barna som står i vårt medlemsregister.

Vi opplever at veldig mange er aktive på de kontinuerlige tiltakene som kor og etter skoletid for tweens, og enkelte «happeninger», slike som «Mesterns Mester» og «24 hour». Andre tilbud, slik som å motta 2-årsbok, 4-årsbok med påfølgende 4-årsklubb, 6-årsbok osv., fanger ikke opp like mange som før. Dette jobber vi med å finne ut av/revidere.

På grunn av de kontinuerlige arbeidene i begge sokn, opplever vi likevel at vi har et stort nedslagsfelt, og at mange barn og familier føler tilhørighet til kirken vår!

Konfirmantarbeid:

Soknene har noenlunde like konfirmasjonsopplegg, med 30 timer lokalt opplegg, og 30 timer i regi av konfirmasjonsleiren til «Ønsket og elsket». Det er prestene som i hovedsak driver konfirmasjonsarbeidet lokalt.

Pandemien tvang oss til å utsette konfirmasjonsgudstjenestene både i 2020 og 2021. Dette bidro til vi har valgt å forskyve konfirmasjonstida et halvt år fram permanent. Innskrivning skjer før jul og konfirmasjonsgudstjenestene holdes over tre helger i september. Konfirmasjonsleiren holdes i uke 26 på Gjennestad videregående skole.

I Sauherad og Nes begynner konfirmasjonsåret i advent. Dermed kan konfirmantene få med seg starten på et nytt kirkeår, og delta på lysmesse.

Begge soknene benytter ministranttjeneste og det tilfører mye positivt.

Etter konfirmasjonstida, inviteres ungdommene til ledertrening i regi av «Ønsket og elsket».

3.2.4 Voksenarbeid

Bø sokn

Her har soknerådet som tidligere nevnt tatt initiativet til å starte bibelgrupper med oppstart i 2021. Det ble startet opp tre nye bibelgrupper der en av gruppene er åpen for studenter. Det er ca. 20 med i disse faste bibelgruppene. I tillegg er det 3-4 bibelgrupper som er startet av folk har menighetstilknytting til kirka.

Kirka har ikke noe annet fast voksenarbeid utenom kirkekoret og frivillige som melder seg til tjeneste som kirkevert, henting av korbarn mm

3.2.5 Diakoni

Sauherad og Nes sokn

Sauherad og Nes sokn fikk i 2021 en ny lokal diakoniplan, utformet av diakoniutvalget, i samarbeid med diakon Åsne Gotehus Køhn. Planen har utgangspunkt i Den norske kirkes *Plan for diakoni* (Kirkerådet, 2020), og arbeidsmodellen «Se-bedømme-handle» er tatt i bruk. Den lokale planen beskriver mål og tiltak, sortert under de fire hovedområdene i Dnks diakonidefinisjon: Nestekjærlighet, inkluderende fellesskap, vern om skaperverket og kamp

for rettferdighet. I tabellen under er det en oversikt over tiltakene som skisseres i planen, med en kort kommentar til hvordan arbeidet med det enkelte tiltaket går i dag.

Område	Tiltak	Status
Nestekjærlighet	Sjelesorg og samtaler/walk and talk	Kontinuerlig tilbud om samtale med prest eller diakon. Samtalene skjer enten på hjemmebesøk, på eget samtalerom på kirkekontoret, ute på tur, eller andre steder etter avtale.
	Sorggrupper	Har vært gruppe høst 2021 og vår 2022. Veldig gode tilbakemeldinger. Er tilbud høst 2022 også, men foreløpig ingen påmeldt.
	Allehelgen-markering	Hvert år inviteres etterlatte til de som er gravlagt det siste året, til en markering i kirken ved allehelgen.
	Kriseteam	Diakonen deltar vanligvis på månedlige møter med kommunalt kriseteam, og rykker ut ved behov. Diakonvikar har fått fritak fra denne oppgaven.
	Sammen mot	Diakon og trosopplærer deltar på kurs i regi av kommunen, og deler videre med resten av staben.
	Ung Sorg	Regionalt prosjekt. Fortsatt i planleggingsfase.
Inkluderende fellesskap	Språkkafé	Samarbeid mellom kirken, frivilligsentralen og Røde kors. Hver mandag. Diakonen har hovedansvaret. En arena for uformell utøvelse av det norske språket, i tillegg til leksehjelp for de som ønsker det. Mange engasjerte frivillige, inkludert elever fra folkehøgskolen Sagavoll, så ofte er det nok til én-til-én med deltakerne. De fleste samtalene foregår likevel i gruppe.
	Menighetsbladet Helsing	Utgis 4 ganger per år. Redaksjonen består av medlemmer av staben og frivillige.
	Institusjonsbesøk	Andakt hver tredje uke på Bygdeheimen, Furumoen og Furuheim. Sokneprest og diakon bytter på. Organist er med hver gang. Mye sang. Beboere og ansatte gir uttrykk for at de setter pris på besøk.
	Fredagspizza	Tilbud til familier, hver 14. dag på Nes menighetshus og Bø bedehus. Driftes av frivillige.
	Kirkekaffe	Etter enkelte gudstjenester.
	Kirkeverter	Frivillige deltar som kirkeverter på gudstjeneste.
	Formiddagstreff	Annenhver tirsdag på Nes menighetshus. Godt besøkt fra hele kommunen. Driftes av pensjonert diakon Ivar Solbu.
	Gullkonfirmanter	Feiring for både 50- og 60-årskonfirmanter fra Sauherad og Nes, hver høst.
	Ettermiddagskaffe	På Bygdeheimen, Furuheim og Furumoen, i regi av Sauherad diakoniforening.
	Temakvelder/etikkseminar	Sauherad diakoniforening inviterer alle interesserte til informasjon og diskusjon rundt et aktuelt tema, en gang i november.
	Årsmøte med et diakonalt tema	Årsmøte i Sauherad diakoniforening. Åpent for alle.
	Skaperverkets dag	Feires på Evju bygdetun i juni hvert år.

Vern om skaperverket	Pilegrimsvandring	Fra Nes kyrkje til Bø gamle kyrkje. Førrige vandring ble arrangert i slutten av mai.
	Høsttakkefest	Familiegudstjeneste på høsten. Sauherad bygdekvinnelag pynter kirken med høstens avling.
Kamp for rettferdighet	Misjonsprosjekt	Tilknyttet SMM (samarbeid menighet og misjon). Siste 7 år: prosjekt i Thailand, før dette i Equador. Misjonssøndag, -fest og -basar. Jobbes med å rekruttere nye medlemmer til misjonsutvalget.
	Kirkens Nødhjelp og fasteaksjon	Fasteaksjon på våren. Konfirmanter, foresatte og frivillige deltar i aksjonen.

Bø sokn

Menigheten har et diakoniutvalg, men det har ikke vært så mye aktivitet under pandemien. I et års tid før pandemien hadde vi formiddagstreff to ganger i semesteret på Bø bedehus med god oppslutning.

Sykehjemsandaktene går som vanlig hver onsdag der Kirka, Normisjon og Pinsemenigheten samarbeider om å holde to andakter, først i kantina så i 2 etasjene på 2.c

Kirkens nødhjelp og Fasteaksjonen, er det konfirmantene som har dør til dør aksjon sammen med frivillige og ansatte. I 2022 på aksjonsdagen kom det inn 33.252 kroner på bøsse og 22.989 på VIPPS. I tillegg har det kommet inn på kirkeoffer 22.945 kroner. Totalt er dette 92.482 kroner. Når vi legger til offer på julaften (2022) vil Bø sokn ha gitt over 100.000 kroner til KN.

Besøktjeneste – I Bø er det to frivillige som har besøktjeneste som sin faste oppgave og det er flere andre som får besøk som ikke er organisert. Her er det et ønske om at flere hadde engasjert seg.

Blomsterhilsen til 90 åringer. Kyrkjelyden har prøvd ut dette noen år og har fått gode tilbakemeldinger på det, men vi ser at det også er ressurskrevende å besøke alle 90 åringer med blomster og vi har begrenset besøket til de som har en relasjon til menigheten.

Diakoniutvalget sponser sommer avslutningen for psykisk utviklingshemmede før sommeren på Jønnbu. Dette er et populært tiltak som samler mange fra Bø, Nes og Sauherad til grilling og gudstjenestesamling i kirka.

Diakoniutvalget har egen diakoniplan som bør revideres og oppdateres.

3.2.6 Misjon/SMM (Samarbeid Menighet og Misjon)

Bø sokn

Bø kyrkjelyd har samarbeid med Normisjon sitt arbeid i Kambodsja: «History Makers» og har åtte ofringer i året til prosjektet.

Sauherad og Nes sokn

Menigheten støtter NMS` prosjekt «Fokus Thailand» med fem ofringer i året, i tillegg til fast givertjeneste.

Misjonsutvalget er «motoren» for misjonsarbeidet i menigheten og de siste årene hatt flere arrangement gjennom året. Hver vinter inviteres det til misjonssøndag med gudstjeneste og misjonsfest. Pinedag legges det ned blomster på støtta til misjonær Thord Bunkholdt ved Sauherad kirke, og om høsten arrangeres det stor misjonsbasar til inntekt for prosjektet. På årsalget i 2021 kom det inn nesten 20 000 kr.

3.2.7 Givertjeneste

Sauherad og Nes sokn

I Sauherad og Nes sokn blir det gitt til to formål:

- Nes Menighetshus
- Barne- og ungdomsarbeidet i Sauherad og Nes

Ca. 70 % går til Nes menighetshus og ca. 30% til Barne -og ungdomsarbeidet

ÅR	ANTAL GIVERAR	INNBETALT
2022	21	49.600 (jan-aug) Forventa 74.400
2021	21	74.400
2020	21	59.300
2019	19	57.000

Bø sokn

Det blir gitt til to formål:

- Trosopplæringa i Bø.
- Ombygging av kapellet på Bøhaugen/kyrkjelydshus.

5-6 % av midlene er øremerka nytt kapell på Bøhaugen. Resten til trosopplæringa i Bø.

ÅR	ANTAL GIVERAR	INNBETALT
2022	31	71.300 (jan-aug) Forventa 105.400
2021	30	105.400
2020	33	105.400

2019	30	101.700
------	----	---------

3.2.8 Kirkemusikalsk virksomhet

Bø sokn

I Bø kyrkjelyd har vi systematisk bygd opp et stort barnekorarbeid som i dag fremstår som både korskole og viktig kyrkjelydsarbeid.

Siden visitasen i 2017 har vi arbeidet med å få opp antall medlemmer i Korskulen, og har snudd litt om på barnekorarbeidet, blant annet ved å skifte klokkeslett til rett etter skolen for to av korene. Vi jobber kontinuerlig med å engasjere foreldre og andre voksne i korarbeidet for barna.

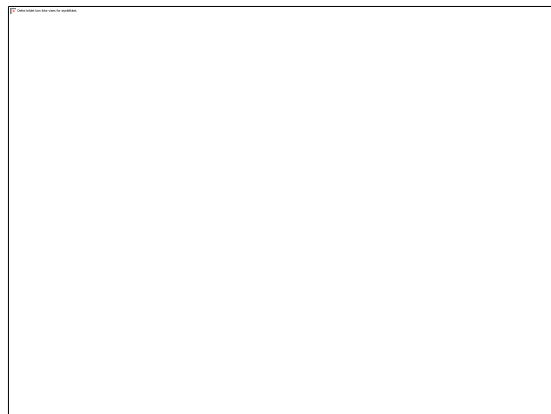
Vi har pr. nå to kurs, «Babysang» og «Musikkleik» (1.-2.åringer sammen med en voksen), tre korgrupper: «Minikoret» (3.-5.år), «SingLett» (1.3.klasse) og «Seltin» (4.-7.klasse) samt en orgelklubb med seks elever. Vi samler rundt 150 barn og unge i korene i løpet av hvert kalenderår. Det har vært nokså stabilt de siste årene.

Barnekorene har vært, og er, svært viktige for sang og salmelæring mellom barna i bygda vår, noe som ikke minst kommer til uttrykk i familiegudstjenestene, der barnekorene alltid er med. Korene er og viktige i arbeidet med liturgien på familiegudstjenestene. Deres deltagelse på gudstjenestene har også vært en utløsende faktor for at svært mange barnefamilier har fått en regelmessig gudstjenestedeltagelse.

Det har vært utfordrende å drive kor i koronaårene og vi merker at det har påvirket oss. Noen årskull har sluttet og ikke kommet tilbake. Antall medlemmer har allikevel holdt seg da de minste barna ser ut til å savne aktivitet og melder seg på igjen. Barnekorene er et stort og viktig satsingsområde også videre for kyrkjelyden.

Bø kyrkjekor har fortsatt med prosjekter, og har landet på tre prosjekt i året. Det betyr at vi øver så godt som alle uker fra midt i september og frem til påske. Vi har et stabilt høyt antall sangere innom koret, rundt 65- 70 i året, der 30-35 utgjør en «stamme» og resten velger litt etter tid og prosjekt. Bø kyrkjekor favner mennesker langt utenfor dem vi ellers ser i kirka vår.

Av konserter i kirkene er julekonserten, som Bø kulturnettverk og Bø Sokneråd arrangerer sammen, den av de faste vi har. Det blir årlig arrangert kirkekonserter, da særlig av korene våre. Kirken leies også ut mer sporadisk etter forespørsler.

I 2020 startet vi opp et kulturutvalg på fellestrådsnivå, som grunnet koronaen ikke fikk utrettet stort. Vi ønsker gjennom utvalget å jobbe med å legge til rette for økt konsertvirksomhet i kirkene våre.

Hovedfokuset for den kirkemusikalske satsingen vår har vært og er gudstjenesten. Vi ønsker god variasjon i stilarter, deltagelse av egne kor og samarbeid med lokale krefter ellers som kjennetegn på denne satsinga.

I september åpnet «Kirkelig kultursenter sør – Kirkus» her i Midt-Telemark, der Grete Sele og Rolf Lie er drivende krefter og ønsker å inspirere og bringe vår erfaring og kompetanse ut til vår region. Et stort og spennende prosjekt vi er stolte og ydmyke over å ha fått tillit til å drive.

Det er veldig lenge siden vi vedtok en kirkemusikalsk plan og det er et arbeide vi må i gang med.

Sauherad og Nes sokn

Siden forrige bispevisitas, har kantorstillingen i Sauherad og Nes blitt redusert med 30%. Fram til høsten 2013 hadde kantoren i menigheten ansvar for kantoriet (voksenkor) og et barnekantori. Disse to oppgavene, som til sammen tilsvarte 30%, ble fjernet fra stillingen.

Da Bruno Hageman søkte kantorstillingen i november 2013, var stillingen utlyst på 70%. Hovedfokuset i jobben ligger på gudstjenester og andre kirkelige handlinger, institusjonsandakter og andre sammenkomster i menigheten.

I perioden januar 2016 til juni 2018 drev Janne Severinsen (frivillig) «Harmonia», et voksenkor som flere ganger deltok på gudstjenester og menighetsfester.

Et viktig arbeide er også barnekorene «SoulChildren» og «SoulKids» (bildet), som drives av frivillige i menigheten. De har øvelse annen hver onsdag, engasjerer både barn og foreldrene, avslutter med kveldsmat, og er med på noen utvalgte gudstjenester.

I tillegg er de ofte med på andre tilstelninger i kommunen utenom menighetslivet og er dermed et viktig ansikt uttatt i lokalsamfunnet her.

Tidligere kantor Henrik Ødegaard har ledet gregoriansk kveldsbønn i alle år (en tirsdag i måneden). Dette stoppet opp i koronatiden, men

Henrik Ødegaard planlegger å starte opp igjen fra januar 2023.

Våre to middelalderkirker er kjent som utmerkede konsertsteder og vi har hatt mange konserter, spesielt i

Nes kyrkje, både som arrangør og utleier. Også dette stoppet opp i koronatiden, og har ikke kommet tilbake på samme nivå.

Hvert semester har vi en stor salmekveld hvor mange lokale musikere deltar. Vi har gode orgler i kirkene, og hvert år har vi en stor orgelkonsert, gjerne sammen med andre lokale musikere.

Vi har siden 2020 hatt et felles kulturutvalg sammen med Bø sokn. Også her har korona gjort det vanskelig å arrangere mye, men planen er å jobbe videre med det.

3.2.9 Integrering av mennesker med spesielle behov og nye nordmenn i soknene

Bø sokn har fem «Tru og Lys»-gudstjenester i året for psykisk utviklingshemmede i Tomaskapellet. I tillegg er det samlinger på DRIV arbeidssenter til påske og jul. I juni er det sommersamling på Jønnbu med pølsegrilling og en kort gudstjeneste i Fjellkyrkja. Disse tiltakene innbefatter også mennesker som bor i Sauherad-delen av kommunen.

Hver mandag er det språkkafe med mulighet for leksehjelp på Frivilligsentralen i Sauherad, Gvarv. Dette er et samarbeidsprosjekt mellom Røde Kors, frivilligsentralen og kirken. Det er diakonen som har ansvar for dette, men mange frivillige deltar.

3.2.10 Menighetsrådets arbeid – hvordan dette fungerer

Sauherad og Nes sokn

Vi er en menighet godt plantet i en av Norges største eplebygder. Dype røtter er et bilde på både åndelig og fysisk forankring, og utstrakte grener forteller at vi ønsker å nå ut til folk i bygda vår, men også ut i verden slik vi gjør blant annet gjennom misjonsprosjektet.

Vi opplever at kirka har en solid forankring i lokalmiljøet. Korona-pandemien førte til restriksjoner på vår aktivitet, men kirka var også den institusjonen som klarte å levere aktivitet under strengt regime og dermed fylle et stort behov hos mange mennesker.

Vi er en menighet som forvalter to kirkebygg med 800-900 år gammel historie. Et bygg er et bygg, og ikke noe garanti for religiøst liv, men i lokalmiljøet vårt opplever vi stolthet over kirkene våre. Det er skapt et eierforhold til kirka. Dette er et godt utgangspunkt for å invitere inn til gudstjenester, konserter og annet religiøst tilbud. Kirkebygga brukes mye. I tillegg har vi et menighetshus som også er mye i bruk.

Soknerådet har 6-7 møter pr. år i tillegg kommer årsmøtet som holdes hver vår, under pandemien ble det holdt elektronisk. Vi har organisert arbeidet i mange utvalg. Dette forutsetter deltakelse fra mange frivillige utenom menighetsrådets medlemmer. Vi opplever at mange vil bidra og gjøre en innsats for kirka.

Arbeidet vårt er organisert gjennom disse utvalgene: Gudstjenesteutvalg, misjonsutvalg, kirkemusikalsk utvalg, trosopplæringsutvalg, diakoniutvalg, husutvalg (menighetshuset),

redaksjonskomite for Helsing. Hvert utvalg har minst et medlem fra soknerådet pluss frivillige. Staben deltar i fire av utvalgene. Denne organiseringen fører til at alle i menighetsrådet har et spesielt ansvar inn mot et av utvalgene, og frivillige blir involvert i hva menigheten skal arbeide med.

Det er mange familier med små barn/ skolebarn i menigheten, de arrangerer «Fredagspizza» i samarbeid med Bø sokn. Det drives også et kortilbud for barn i skolealder. Soul Children for barn fra 5.klasse, og Soul Kids fra 1. -4.klasse. Korene drives av frivillige.

Bø sokn

Bø er ei bygd med mange spennende sider. Det er god aktivitet i landbruk, industri, handel, skoler, universitet og kultur.

Soknerådet har 6-8 møter i året. Rådet ønsker å ha oppmerksomhet mot bygda og kyrkjelyden gjennom å vekke å nære det kristne livet. Vi ønsker et inkluderende fellesskap med lav terskel for å bli med i kirkens arbeid eller for å ta kontakt med kirken i sorg og glede. Med ukentlige bønnesamlinger håper vi å legge bønn som et grunnlag og basis for menighetens arbeid. De aktive her kan ikke «fulltakkes». Rådet har et godt samarbeid med Normisjonen og Pinsekirka Soar. Dette har vært viktig i mange år.

Vi er veldig stolt av korarbeidet vårt. Særlig barnekora fortjener mye ros.

Ønsker/satsing:

- Mer aktiv diakoni/tjeneste.
 - Øke oppslutningen om gudstjenestene.
 - Ta vare på de «nye».
 - Flere samtale- og bibelgrupper.
- Arbeide aktivt for å ta vare på våre to kirker hvor den nyeste feirer 150 år i 2025

3.2.11 Stabenes arbeid – hvordan dette fungerer

Begge tjenestesteder har innsatsvillige staber, med stor grad av pliktoppfyllende innsats på sine områder. Etter kommunesammenslåingen valgte sokna ikke å slå sammen stabene fullstendig. Kirkeverge har kontorsted både på Gvarv og på Bøhaugen. Øvrige medarbeidere har base i «sitt» sokn. Men det hentes ut synergieffekter, blant annet på kirketjenersiden når større arbeider skal gjøres eller for å få bemanningskabelen til å gå opp.

Stabene har ukentlige stabsmøter hhv mandag morgen og tirsdag morgen. To-tre ganger i halvåret gjennomføres felles stabsmøte. Da gjerne med et tema som det er nyttig å drøfte sammen eller med en ekstern innleder om et tema.

Det gjennomføres fellesgudstjenester og det er samarbeid om oppsetting av gudstjenestelister og gjennomføring av gudstjenester og kirkelige handlinger.

4. KIRKELIGE RÅD OG ANSATTE

4.1 Menighetsråd, navneliste

Bø sokneråd

- Ulf Bruno Vege, leder
- Randi Hegna Prestbakken (nestleder)
- Nils Ivar Agøy
- Bjørnar Nesje
- Ruth Hogstad-Erikstein
- Turid Nærdal Haatveit
- Ruth Olaus Telnes
- Jan Nikolai Boye
- Axel Bugge (sokneprest)

Vararepresentanter:

1. Geir Sønstebø
2. Anna Katarina Persdotter Miland Thomsen
3. Yngve Stokstad
4. Bente Klokkehaug
5. Anne-Lene Refsum

Sauherad og Nes sokneråd

- Tora Skjerkholt Aarnes (leder)
- Gerd Astrid Grøthe Blaasvær (nestleder)
- Åge Bjørnerud
- Målfrid Nygård Laskemoen
- Kjersti Versto Roheim
- Tove Elisabeth Tengesdal
- Renate Maria Øien
- Ragnvald Børve Ask
- Anne-Inger Lunner (sokneprest)

Vararepresentanter:

1. Anne Marie Etholm
2. Gunleik Berget
3. Anne-Mette Granhaugen
4. Hanna Nyborg Storm

Sindre Sandvand Aase var innvalgt i soknerådet, men han har fått fritak fra vervet. Vararekka rykket dermed en plass opp.

4.2 Fellesråd, navneliste

- Bjørnar Nesje, leder
- Tora Skjerkholt Aarnes, nestleder
- Åge Bjørnerud
- Asgeir Sele (prost)
- Borgar Torbjørn Kaasa (kommunens representant)

Vararepresentanter:

5. Nils Ivar Agøy
6. Kjersti Versto Roheim
7. Jan Nikolai Boye
8. Gerd Astrid Grøthe Blaasvær
9. Mette Haugholt (vara for kommunens representant)

4.3 Ansatte, navneliste – stilling, stillingsstørrelse og arbeidssted

- Kirkeverge Alf Rose Sørngaarden (vikar juni 2022- juli 2023 for Martin Stærk), 100 prosent stilling. Arbeidssted Bø og Gvarv.
- Dagne Moe, saksbehandler. 70 prosent stilling. Arbeidssted Bø
- Signe Vreim Østtveit, menighetssekretær/trosopplærer. 100 prosent stilling. Arbeidssted: Gvarv og Bø.
- Bruno Hageman, kantor 100 prosent stilling. Arbeidssted Gvarv og Bø.
- Rolf Axelsen Lie, organist/korleder/ daglig leder i Kirkus. 100 prosent stilling i, hvorav 20 prosent i Kirkus. Arbeidssted Bø.
- Grete Hasselgård Sele, korleder/pedagogisk leder i Kirkus. 80 prosent stilling, hvorav 10 prosent i Kirkus.
- Jorun Merete Bø Kaasa, Kirkusmedarbeider. 20 prosent stilling. Arbeidssted Bø.
- Helene Sele, diakon (Vikar for Aasne Gotehus Køhn fra 1. august 2022- 10. mars 2023.) 100 prosent stilling. Arbeidssted Gvarv.
- Håkon Holtar, kirketjener/kirkegårdsarbeider. 60 prosent stilling. Arbeidssted Bø.
- Per Johan Nordvik, kirketjener/kirkegårdsarbeider. 68 prosent stilling. Arbeidssted Bø.
- Håkon Mæland, kirketjener. 5,63 prosent stilling. Arbeidssted Bø.
- Kjetil Nyhus, kirketjener. 40 prosent stilling. Arbeidssted Sauherad og Nes kirker.
- Jan Odden Kåsin, kirketjener. 100 prosent stilling. Arbeidssted Sauherad og Nes kirker.
- Daniela Musteata, renholder. 12 prosent stilling. Arbeidssted: Gvarv
- Axel Jørgen Bugge, sokneprest. 100 prosent stilling. Arbeidssted Bø
- Anne-Inger Lunner, sokneprest. 100 prosent stilling. Arbeidssted Gvarv
- Levi Korsveien, kapellan (vikariat 1. august – 31.12.22) 100 prosent stilling. Arbeidssted Bø og Gvarv.

Utvalg:

Bø sokn

Trosopplæringsutvalg bestående av Grete Hasselgård Sele, Signe Vreim Østtveit, Axel Bugge, Ruth Olaug Telnes

Gudstjenesteutvalg bestående av Kapellan, Rolf Axelsen Lie, Ulf Vege, Ruth Hogstad-Erikstein, Anna Grønland Erikstein

Diakoniutvalg bestående av Axel Jørgen Bugge, Randi Hegna Prestbakken, Ulf Vege, Inger Åse Sønnebø

Givertjenesteutvalg bestående av Martin Stærk, Ruth Hogstad-Erikstein, Rune Bøen, Bjørnar Nesje

Soknene har felles Kirkemusikalsk utvalg/ Midt-Telemark kyrkjelege kulturutvalg
Midt-Telemark kyrkjelege kulturutvalg består av Rolf Lie, Bruno Hageman, Lise Mette Møllerbråten, Tove Elisabeth Tengedal, Gry Hege Bergan, Turid Nærdal Haatveit og Knut Eirik Hult.

Sauherad og Nes sokn

Diakoniutvalg bestående av Målfrid Nygård Laskemoen og Anne Mette Granhaugen (fra sokneråd). Utover dette er også Johannes Sand og Karen Josefine Ask, samt Sigrid Haukvik fra Sauherad diakoniforening med. Diakonen er selv sagt med i utvalget.

Gudstjenesteutvalg bestående av Gerd Astrid Blaasvær, Even Tengedal, Martin Ytreland, Ragnvald Ask (SR), Bruno Hageman (kantor) og Anne-Inger Lunner (prest)

Misjonsutvalg bestående av Aud Berit Tangen, Anlaug Jorunn Bergan, Kjersti Versto Roheim og Arne Torgeir Ripegutu. Utvalget ble høsten 2022 supplert med Marianne Aune.

Trosopplæringsutvalg bestående av Renate M. Øyen, Ida Ytreland, Ragnvald Børve Ask og Signe Vreim Østtveit

Husutvalg (menighetshuset) bestående av Johannes Sand, Trond Magnus Haugen, Birgit Brenne og Margrete Nitter Gundersen

Redaksjonskomite for Helsing.bestående av Tora S. Aarnes, Tom Arne Møllerbråten, Hanna Nyborg Storm, Anne-Inger Lunner og Signe Vreim Østtveit

5. KIRKEBYGG OG GRAVPLASS

5.1 Kirkene

Sauherad kirke er bygget på 1100-tallet i jorsalfarerstil og er påbygget i 1781. Den er vigslet til erkediakon Laurentius. Inventaret i kirken er tegnet av slottsarkitekt Linstow. Kirkeklokkene er fra 1400-tallet.

Den nye Midt-Telemark kommune har tre steinkirker fra middelalderen. Av disse er det Sauherad kirke som for øyeblikket har størst vedlikeholdsetterslep. Siden forrige visitas har kirken fått et vedlikeholdsløft. Setningsskader på nordveggen er utbedret og det er gjort tiltak for grunnen for å forbygge nye skader. Det er montert takrenner. Sakristiet er rettet opp og gitt en mer hensiktsmessig innredning. Både kommunen og Riksantikvaren har stilt midler til rådighet for dette.

Flere tiltak må gjennomføres for at istandsettingen skal bli fullstendig. Kirken trenger kalking og opprusting av det «ytre skall». Det er svært ønskelig med ny inngangstrapp, og det er planlagt gjennomført enten i høst eller neste år. Kommunen har også bevilget midler til slokkeanlegg. Det er også planlagt installert neste år. Når disse tiltakene er gjennomført, bør man gjennomføre en total opprusting av taket på kirken. Det har vært gjennomført flikking for å forhindre lekkasjer, men taket trenger en total restaurering. Papp, lekter, sløyfer og takstein må fornyes. Dersom er et krav at taksteinen bevares, må ødelagt og svekket stein erstattes. Erfaringsmessig vil ytterligere behov avdekkes når slik arbeid gjennomføres, men vi er kjent med at deler av trønningen på taket trenger utskifting.

Sauherad kirke er kjent for demonveggen i koret, en slik vegg har vakt internasjonal oppmerksomhet. I fjor ble det imidlertid gjort analyser som viser seg at demonfigurene ikke er fra middelalder eller 1600-tallsdekor, men et falsum fra en restaurering rundt 1940. Hvorfor utøvende konservator gjorde dette, står som en gåte.

Kirken fikk i år tilbakeført en mindre messe klokke fra sin nabo Sagaplant. Messeklokka ble plassert som matklokke på prestegårdslåven når det ikke lenger var bruk for den til kirkelige handlinger.

Prestegårdslåven og prestegårdens innmark er overtatt av Sagaplant. Det unike ved dette, er at kirken nå har tre kirkeklokker som er støpt rundt 1440 av samme klokkestøper, Paulus Olavi. Sauherad kirke er den eneste i landet med en slik samling av middelalderklokker.

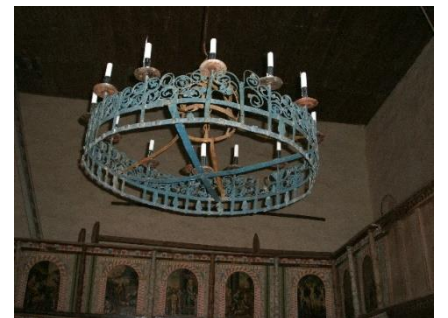
Nes kyrkje er også bygget på sent 1100-tall i romansk stil. Den er vigslet til apostlene Peter og Paulus. Kyrmess var 14. september. Den ble påbygd med nytt tårn, våpenhus og sakristi i 1868. Maleriene i koret er fra 1300-tallet, og ble avdekket i mellomkrigstiden. Maleriene er unike i verdenssammenheng, og har fått et restaureringsløft som nylig er avsluttet. Kirkebygget har også fått et restaureringsløft de siste årene, og det er montert slokkeanlegg. Begge kirkene har alarmsystem.

Bø gamle kirke, i bygda bare kalt gamlekyrkja, hører til en rekke steinkirker i romansk rundbuestil her i landet. Kirken er bygget på slutten av 1100-tallet. Analyser viser bygningsmaterialer fra takkonstruksjoner er fra 1179. Kirken er vigslet til St. Olav.

Bø gamle kirke fremstår som en av de mest autentiske av steinkirkene fra middelalderen. Både krusifikset over korbuen, smijernslysekrona og en antementsale (forsiden av alterbordet) i tre er godt bevart. Nederste del av døpefonten er også fra middelalderen. Antementsalen er i dag montert på nordveggen i skipet. Den har flere bildefelt, det mest sentrale viser kroningen av Maria.

Kirka har rund apsis, som ble bygget til steinkirker av romansk rundbuestil her i landet. Årringsprøver fra taket i skipet viser at en av stokkene ble felt i 1179. Kirken er vigslet til St. Olav, og er en av de mest intakte middelalderkirkene i stein i landet. Den rommer flere gjenstander fra middelalderen: Krusifikset over korbuen, en smijernslysekrona i skipet og en alterforside (antementsale) med flere bildefelt, men med kroningen av Maria som hovedmotiv i det store midtfeltet. Det er nisjer med buhvelv på begge sider av kordøra, der det trolig har vært to sidealter. De eldste benkene har inskripsjon fra 1579.

Gamlekirka har alarmanlegg og slukkeanlegg, samt lynvern. Den er greit fulgt opp med utvendig kalking, men som steinkirke fra middelalderen krever den kostnadskrevende vedlikehold. Det må gjøres en omfattende jobb med takkonstruksjonen, blant annet på grunn av husbukk-angrep.

Bø kirke (nykyrkja) er bygget som langkirke i nygotisk stil. Kirken ble vigslet 3. juni 1875. Byggeprosjektet ble igangsatt utfra de samme tegninger som Lunde kirke. Derav den slående likheten mellom de to kirkene. Vedtaket om å bygge nykyrkja ble gjort i 1869. Gratis tegninger og fri grunn både til bygning, kirkegård og ny veg ble gitt. Ein privat entreprenør starta arbeidet, men det vart snart overtatt av kommunen.

Kirken var sparsomt innredet til å begynne med og det tok sju år før orgelet var på plass. Bygdefolk og organisasjoner har gitt mange gaver til kirken opp igjennom. Bøheringene er glade i kirkene sine. Både salmetavle, lysestaker og lysekrone, alterduk, klede på prekestol er gaver fra bygda. Klokkestol, prekestol og galleri ble hovedsakelig bygget av kunstneren Halvor Slette-meås. Han står også som kunstnere bak de utskårne sidene på altertavla. De tre bildene på den nye altertavla er malt av Victor Sparre. I 1965 finansierte Bø kommune nytt orgel til kirken. Det er bygget av Jørgensens orgelfabrikk i Oslo. Det har manual og pedal og 18 stemmer.

I samband med 100 årsjubileet ble kirken pusset opp både innvendig og utvendig. Kirken er selvsagt flere ganger deretter malt utvendig. Siste utvendige maling ble gjort for tretten år siden, så det er snart på tide igjen. Det er et sterkt ønske å få gjennomført en fullstendig eller i alle fall delvis innvendig oppussing fram mot 150-årsjubileet i 2025.

Kirken er hensiktsmessig utstyrt med lys og lydanlegg, og det er lagt inn fiber. Det er også flygel i kirken, men det er et ønske om å fornye dette. Utvendig tak ble skiftet før siste visitas, men det viser seg å være en produksjonsfeil med taksteinen. Firmaet som leverte den har erkjent ansvar og skal etter planen skifte den ut våren 2023.

5.2 Kirkegårdene

Det er kirkegårder i tilknytning til begge kirkene i Sauherad og Nes sokn. Det er også kapeller med kjølerom til kister.

Begge kapellene har fått en opprustning, men spesielt ved kapellet i Sauherad trengs det videre oppussing og påbygging for å hyse maskinparken. I begge kapellene forrettes det fra tid til annen gravferder, men de aller fleste gravferder går fra kirkene. Kapellrommene har nylig blitt malt opp og fått nye gulv.

Den nedlagte kirkegården «Bloms løkke» (bildet) ved Sauherad kirke, på andre siden av hovedvegen, er nedlagt som kirkegård. Kommunen har finansiert en opprusting, slik at den i dag fungerer som minnepark. Kirkelig fellesråd sørger for løpende drift og oppfølging. «Bloms løkke» ble brukt som kirkegård fra 1800-tallet og frem til 1972, men viste seg uegnet på grunn av grunnforholdene. Den var lenge en skamplett visuelt, men fremstår nå som ryddig og ordentlig.

Kirkegården i Bø ligger i tilknytning til de to kirkebyggene. Kirkebyggene er godt synlig fra Bø sentrum og tilliggende områder. Tilvekst av trær skygger nå for deler av innsynet. Det er bestilt en tilstandsrapport for alle trærne rundt kirkene våre. Denne skal gi grunnlag for tiltak. Noen av trærne bør trolig fjernes. På kirkegården er det godt og egnet utstyr for vedlikehold av parkanlegget og gravferdsvirksomhet. Den er utstyrt ved vannposter og avfallsstasjoner. Kirkegården har også et minnesmerke for ufødt liv, og noen ufødte barn er gravlagt ved dette.

De siste årene har det vært en økende etterspørsel etter en minnelund, der urner kan settes ned under et anonymt gravminne. Det er også ønskelig med et gravminne med navn i tilknytning til dette. Det er også etterspørsel etter mulighet for kistegrav, men med navnet på et felles gravminne i en minnelund. Vi ser for oss at en slik minnelund først anlegges i Bø, der etterspørselen har vært størst og deretter i tilknytning til kirkegårdene ved Sauherad og Nes kirker. Dette er tatt med i årets forventnings-/behovsbrev til kommunen. Anleggelse av en slik minnelund vil kreve noe planarbeid, tilrettelegging av grunnen og anskaffelse av gravminner. Vi håper dette vil være realisert på alle tre steder i god tid før neste visitas.

Bø kapell/Tomaskapellet er enkelte ganger i bruk til mindre gravferder. Det planlegges en omfattende ombygging av kapellet våren 2023. Planene og formalitetene er i orden, og prosjektet legges ut på anbud så snart man har trygghet for finansieringen. Et hovedelement i ombyggingen er et livssynsfleksibelt seremonirom. Dette blir et nytt rom i den delen av bygget som tidligere var garasje/maskinrom, kjølerom, kjøkken og toaletter. Det nåværende andaktsrommet Tomaskapellet beholdes.

Det bygges til en ny fløy som skal inneholde nytt kjølerom, hensiktsmessige toaletter, lager og kjøkken. Det ombygde kapellet vil i tillegg til å være seremoniarena, også gi rom for møter og aktiviteter i menigheten og kirkekaffe.

5.3 Menighetshus/kirkekontor

Nes menighetshus ligger på Gvarv. Det eies av en egen stiftelse, men kirkelig fellesråd har overtatt driftsansvaret.. Mye av Sauherad og Nes sogn sine aktiviteter foregår på menighetshuset. Noen gudstjenester i året feires her. For beboerne på eldreinstitutionene i nærheten, er det enklere å gå på gudstjeneste her enn i de gamle kirkene. I grunnetasjen er det hensiktsmessige kontorlokaler for kirkekontoret. Menighetshuset er hyppig i bruk til både egne aktiviteter og ved utleie til arrangementer i regi av andre organisasjoner eller private. Det arrangeres ofte minnesamvær her.

I Bø er det siden sist visitas bygget et nytt kontor og garasje/verkstedbygg oppe på Bøhaugen. Dette gjør at soknets aktiviteter og daglige drift er nær hverandre. Det er svært hensiktsmessig både for samhandling og for innbyggere som tar kontakt. Når ombyggingen av kapellet er gjennomført vil kirkebyggene, kapellet og kontorbygningen utfylle hverandre på en god måte.

6. KOMMUNEN OG KIRKEN

6.1 Generelle vurderinger

Dialogen og samarbeidet mellom Midt-Telemark kommune og kirken er god. I den daglige driften får vi tjenester av medarbeidere i kommunen som har spisskompetanse. Det er både kvalitetssikrende og tidsbesparende. Både på lønn, fakturabehandling og IKT-support er dette av stor verdi.

Fra kirkens side opplever vi generelt en god, støttende holdning fra kommunen. Man synes å verdsette de tjenester og aktiviteter kirken tilfører bygdene våre.

6.4 Samarbeid kirke - skole – barnehage

Bø sokn

Kyrkja har et godt samarbeid med de to barneskolene Bø skule og Folkestad skule og de seks barnehagene i Bø. Det er spesielt rundt høytidene jul og påske at det er et samarbeid.

Påske

Presten besøker alle barnehagene og forteller og synger om det som skjedde i påskeuka.

2. klasse har påskevandring i kirka fra inntoget i Jerusalem til Jesu oppstandelse. Prest og musikkpedagog og frivillige

6. klasse trinn samarbeider om påsegudstjeneste med skriftlesninger fra palmesøndag til 1. påskedag. Prest og organist

Jul

Advent og julesamlinger for barnehagen framme i koret. Prest og musikkpedagog (kort gudstjeneste). Prest og musikkpedagog, frivillige

1.klasse julevandring med utkledninger av barna til ulike roller. Prest og musikkpedagog-frivillige.

5.trinn – advent og julegudstjeneste med deltakelse av elever.

Det er ikke samarbeid med ungdomskolen eller videregående skole bortsett fra enkelte omvisninger i gamlekyrkja.

Sauherad og Nes sokn

Godt barnehage- og skolesamarbeid som først og fremst kommer til uttrykk før jul.

Seks-åringene i bygdas barnehager får hvert år invitasjon til julevandring ved og i Nes kyrkje. Dette er et populært tilbud som barna og de ansatte verdsetter høyt. En av de ansatte uttalte i fjor at dette var årets høydepunkt. Store deler av staben bidrar på dette arrangementet, enten i form av snekring av utendørs stall, montering av julekrybbe i våpenhuset eller dramatisering.

Julegudstjeneste for Gvarv skole, 1. – 10. trinn. Kirken har god dialog med skoleledelsen og de er positive til samarbeidet.

De to siste årene har vi hatt julegudstjeneste for Sagavoll folkehøgskole.

7. SAMARBEID MED ORGANISASJONER OG MENIGHETER I SOKNENE

7.1 Samarbeid med kristne og humanitære organisasjoner/institusjoner/andre

Bø sokn:

Normisjon i Bø

Normisjon i Bø eier Bø bedehus hvor mye av kirkens arbeid foregår, som konfirmantarbeidet, «Sett ungdom», kirkekaffer. Kirken har et tett og nært samarbeid med Normisjon i Bø, og mange av de samme menneskene som engasjerer seg i her, også er med på gudstjenester og andre samlinger i kirkens regi. Faste samarbeidssamlinger er 24-hours festivalen, Barnas jubeldøgen. Normisjon har møte annen hver torsdag på Bø bedehus hvor prestene taler med jevne mellomrom.

Normisjon Telemark

I de senere år har det vært rekruttert ungdomsleder til Acta Normisjon som bor i Bø og er vokst opp i Bø kyrkjelyds arbeid. Julie Marie Digrenes Bøen er fortiden ungdomsleder i en liten stilling i Normisjon for Telemark og er med i styret for «Sett ungdom». Det har vært gode tradisjoner i Bø for at barn og unge drar på leir på Oksøya og Trovassli leirsted som eies av Normisjon. Bø kyrkjelyd samarbeider med Actas ungdomsleder slik at flere ungdommer kan reise på leir og bli bevisstgjort på sin tro og ta lederansvar.

Normisjon

Bø kyrkjelyd har i flere år hatt «History Makers» som sitt misjonsprosjekt som drives av Normisjon i Kambodsjas hovedstad Phnom Penh. Målet er gi studenter gode internater der de kan bo billig med kristne ledere og kristent felleskap. Siden sist visitas har vi hatt to inspirasjonssamlinger med misjonær Ådne Berge som kjenner prosjektet.

Misjonssambandet

Har sine faste møter på Bø bedehus annen hver torsdag der prestene taler på møtene med jevne mellomrom.

NMS

NMS i Bø har to misjonsgrupper i menighetene for kvinner. Mange er engasjert NMS sin bruktbutikk i Bø sentrum, og har faste offer til NMS.

Israelsmisjonen

Menigheten har ikke noe direkte samarbeid, men vi var med å arrangere «Først seminar» der generalsekretær Vegard Soltveit talte på fellesmøte. Israelsmisjonen får fast offer.

Oase

Menigheten har ikke noe direkte samarbeid, men vi har siden sist vistas har tre besøk fra Oase ledelsen på fellesmøte i kirka.

Bø KFUM/KFUK speidere

Speiderne har sitt bygg på Oterholt. Speiderne har samlinger på onsdager med guttet og jenter fra femte klasse og oppover til videregående skole. For tiden er det 60 medlemmer.

Bø prestegård

Bø prestegårds venner har sine samlinger en gang i måneden som ofte har en blanding av kultur og kirke som tema. Menigheten leier Bø prestegård ved konfirmantjubileer, og stedet blir brukt som en rasteplass når det er pilgrimsvandring.

Norges Søndagskoleforbund

Søndagsskolen er medlem av Norges Søndagskoleforbund og bruker undervisningsopplegg fra Norges Søndagskoleforbund.

DRIV arbeidssenter for psykisk utviklingshemmede

Driv arbeidssenter har åpent alle virkedager med tilrettelagt arbeid for psykisk utviklingshemmede i kommunen. Kirken har i par år hatt faste andakter en gang i måneden der diakoniutvalget og prest har vært med. Etter avtale med DRIV som er arbeidet trappet noe ned til å gjelde gudstjenester til jul og påske i kantina med prest, organist og frivillige. Det er også en fast tradisjon i juni med fjelltur til Jønnbu fjellkyrkje der diakoniutvalget spanderer pølser, brus og is utenfor kirken. Samlingen avsluttes med en kort gudstjeneste inne i kirkerommet. Sommeravslutningen på Jønnbu har stor oppslutning.

Sauherad og Nes sokn:

Sauherad diakoniforening

Selvstendig forening som ble stiftet i 1908, men som har tett og godt samarbeid med menigheten. Diakoniforeningen har ettermiddagskaffe på institusjonene i bygda hvert semester, arrangerer etikk-kveld hver høst og årsmøte med tema-innslag. De gir også økonomisk støtte til diakonale tiltak i menigheten. Foreningen har jevnlig styremøter og sokneprest og diakon er invitert til å være med. Foreningen får to offer i året.

Sagavoll folkehøgskole

Kristen folkehøgskole som samarbeider tett med stab og menighet gjennom hele året. Det være seg gudstjenester/omvisning i kirkene, nattverdmøter på skolen, deltagelse på språkkafe, formiddagstreff etc.

NMS/Israelsmisjonen

Gvarv og Gunheim misjonsforening har møter første mandag i måneden. De støtter både NMS og Israelsmisjonen. Flere av deltagerne jobber frivillig på NMS-butikken i Bø.

Sunds bedehus

Fra at soknet tidligere hadde mange bedehus, er Sunds det eneste i aktivitet. De arrangerer sangkveld flere fredager i året. Staben deltar iblant med andakt.

Evju bygdetun

Godt samarbeid med Evju bygdetun, et levende bygdetun som ivaretar gamle tradisjoner, og hvor kirken har en naturlig plass. Evju er blant annet en av rasteplassene underveis på pilegrimsvandringa i mai. Bygdetunet er også vertskap for kirkekaffen i forbindelse med Olsok, og de to siste årene har vi feiret Skaperverkets dag her.

Sauherad Frivilligsentral

Arrangerer språkkafe i samarbeid med Røde Kors og kirken.

Sauherad bygdekvinnelag

Pynter hvert år kirken til høsttakkefest.

Lions

Deler ut menighetsbladet Helsing på dugnad.

Sauherad historielag

Samarbeid om kirkenes historie etc.

Begge sokn:

Lokalt kriseteam

Soknepresten i Bø og diakonen i Sauherad og Nes deltar fast på de tverrfaglige samlingene i kommunen der begge bistår ved ulykker og dødsfall.

Bø blad

Prestene og diakonen skriver jevnlig sine faste betraktninger i Bø blad.

Kirkens SOS i Telemark

Leier lokale og vaktrom i Nes menighetshus, og får sine faste takkoffer av begge menighetene. Noen er også frivillige i vakttjenesten.

Kirkens Nødhjelp og Fasteaksjonen

Menighetene støtter KNs viktige arbeid med offergaver og deltagelse på fasteaksjonen.. Konfirmanter m/flere går med bøsse. I Sauherad og Nes hjelper Sagavoll fhs og frivillige også til.

KRIK

Aktivt arbeid på tvers av menighetene. Mange av lærerne på Sagavoll er aktive i KRIK, og hver sommer arrangeres det FamilieKRIK på skolen.

7.3 Samarbeid med andre kirkesamfunn

Kirken i Bø har et godt samarbeid med Pinsemenigheten i Bø, der vi samarbeider om andaktene på sykeheimen og fellesmøtene som tre ganger i året. Vi samarbeider også om 24-hours festivalen; Barnas jubeldøgn og Hallo venn. Det har også vært sporadiske ledersamlinger mellom prestene og forstander.

8. FREMTIDSPERSPEKTIV

De to soknene har økende grad av samhandling og vi opplever at den tidligere kommunegrensen også forsvinner fra innbyggernes tankesett. Mens det tidligere var sjelden at folk fra Bø deltok på aktiviteter i regi av kirken i Sauherad og Nes og vice versa, er dette blitt mer og mer vanlig nå.

Dette er en stor styrke for arbeidet, og må stimuleres også videre. Noen fellesgudstjenester og god informasjon om hverandres arrangementer bidrar til dette. Ved god samhandling utvides tilbudet til befolkningen, ettersom de to soknene har ulike styrker og aktiviteter. Stabens gode samhandling spiller en vesentlig rolle i bygge tettere samarbeid med god ressursutnyttelse

Kirken står støtt i kommune og lokalsamfunn. Den er trosformidler, ritualforvalter og kulturbærer, men må samtidig jobbe for å oppleves relevant. Kirken ønsker å gi flere mennesker livshjelp, men på hvilken måte? Hvordan kan det diakonale arbeidet styrkes og utvikles enda mer? Det er heller ikke lenger slik at folk flest kommer til kirken av seg selv, kirken må komme dit folk er. Dette er og må være et viktig fokus for både råd og staber.

Frivillighet er også et stikkord for arbeidet i begge sokn framover. Vi ønsker å jobbe for at flere kjenner tilhørighet til kirken og kan bidra i menighetsarbeidet på ulike måter. Tilhørighet gir fellesskap.

I Bø er det dessuten stort ønske om å få igangsatt og realisert utbygging av Tomaskapellet.

Visitasmeldingen vedlegges følgende vedlegg:

- Årsmelding for Bø sokn
- Årsmelding for Sauherad og Nes sokn
- Diakoniplan for Sauherad og Nes sokn
- Diakoniplan for Bø sokn
- Trosopplæringsplan for Sauherad og Nes sokn
- Trosopplæringsplan for Bø sokn

VISITASPROGRAM BØ OG SAUHERAD 2022

4. utgåve

KL.	PROGRAMPOSTAR	ANSVARLEG
TYSDAG 29. NOVEMBER		
10.00	Oppstartsmøte kyrkjekontoret, Nes menighetshus	Biskopen
11.00	Formiddagstreff Nes Menighetshus. Andakt ved diakon.	Diakon
14.00	Bønn for bygda til 15.15	Sokneprest Bø
15.15	Tweens	Trusopplærar Sauherad
16.30	Middag med stabane Aarnes	Kyrkjevevje og prost
19.00	Kulturkveld i Sauherad kyrkje. Tema: Kyrkjeklokker	Kantorar og sokneprestar
ONSDAG 30. NOVEMBER		
08.15	Samtale med kyrkjevevja i Midt-Telemark (kontoret, Gvarv)	Biskop
09.00	Samtale med sokneprest i Sauherad og Nes (kontoret Gvarv)	Biskop
09.45	Samtale med andre tilsette (kontoret Gvarv)	Biskop
11.00	Arbeidslunsj med kommunen på Heradshuset i Bø	Kyrkjevevje
13.30	Bø vidaregåande skule (til 15.00) 3. trinn. Møter i to økter på 40 minutt.	Sokneprest i Bø
15.30	Samtale med soknepresten i Bø (Bø kyrkjekontor)	Biskopen
16.15	Samtale med andre tilsette	Biskopen
16.45	Samtale med soknerådsleiar i Bø (Bø kyrkjekontor)	Biskopen
17.15	Samtale med soknerådsleiar i Sauherad (Bø kyrkjekontor)	Biskopen
18.30	Opptaksfest for Speidarane. Jønnbu Fjellkyrkje. Graut og kaffi	Sokneprest i Bø
21.30	Kveldsbøn i Bø kyrkje. Bø kyrkjekor deltek. Andakt ved Axel Bugge. Biskopen lyser velsigninga.	Sokneprest, Organist og korleiar
TORSdag 1. DESEMBER		
08.15	Besøk hos KIRKUS	Dagleg leiar KIRKUS
09.00	Samtale med diakon (kontoret i Bø)	Biskop
10.00	Babysong	Korleiar
11.00	Enkel lunsj på Soar. Økumenikk og ledelse (til 13.00)	Sokneprest i Bø

13.00	Besøk på Sagavoll	Sokneprest Sauherad og Nes
15.00	SingLett på Bø bedehus	Korleiar
16.30	Middag med sokneråda på Evju	Kyrkjevevje og prost
19.00	Salmekveld i Nes kyrkje Andakt ved Anne Inger Lunner	Kantor og sokneprest Sauherad
SØNDAG 4. DESEMBER		
11.00	Visitagudsteneste i Bø kyrkje. Visitasforedrag. Tekstlesarar er ordførar og varaordførar. Biskopen preikar, forrettar nattverden og lyser velsigninga. Kyrjekaffi på Bø bedehus	Sokneprestar og kantor Soknerådet

Kontorvisitas 22.11.2022 i Midt-Telemark

Kyrkjebøkene	Kyrkjebøkene er førte etter gjeldane retningslinjer, fram til den dato då denne praksisen vart avvikla ved rundskriv frå departementet.
Kallsbok	Det er ikkje ført i kallsbøkene sidan sist visitas. Det vart ikkje gjeve pålegg om dette heller.
Journal	Det vert ført postjournal digitalt for kyrkjelege fellesråd og for sokneprestane.
Kopibok	Det finst ikkje kopibøker for sokneprestane, men dette vil no bli etablert.
Soknerådsprotokollar	Desse vert lagra på kyrjekontora i brannsikre skap.
Dagsregister	Dagsregister vert ført i kvar kyrkje.
Inventarbok	Inventarlistar vert ført digitalt.
Arkiv	Det er god orden i fellesrådsarkivet og sokneprestarkiva. Ny arkivnøkkel vert nytta.
Gravprotokoll	Vert ført forskriftsmessig og er i orden.
Kart over gravgardar	Dette er i orden.
Ringereglement	Ringereglement er oppdatert og blir fylgd
Urner	Urner vert forsvarleg oppbevarte i låst bårhus.
Senking	Det vert senka med apparat etter alternativ føreskrive i alterboka.
Kontortilhøve	Det er gode kontortilhøve i Nes menighetshus og eige kontorbygg på Bøhaugen.

Seljord, 22. november 2022
Asgeir Sele
prost

Befaringsrapport fra kirkene i Bø, Sauherad og Nes

Befaring 18. november 22

Om befaringen

Befaringen fant sted 18. november 2021. Befaringen var i utgangspunktet en befaringsammenkomst med Olaf Steen fra Riksantikvaren og kirkeverge Martin Stærk. Geir Myre deltok som rådgiver fra biskopens kontor. Hovedanliggendet var restaureringsarbeidet i Sauherad, men vi tok også opp andre utfordringer ved de andre byggene. Da dette var en nokså grundig befaringsammenkomst har vi ikke lagt opp til en ny befaringsammenkomst før visitas, men heller supplert med et Teamsmøte med vikarierende kirkeverge, Alf Rose Sørugaarden, i forkant av visitas.

Befaringen omfattet begge kirkene på Bøhaugen, kapellet og den nye servicebygningen, samt Nes kirke og Sauherad kirke. Midt-Telemark kommune har to sokn; Bø og Sauherad og Nes. Fellesrådet har sitt kontor i de nye lokalene på Bøhaugen.

Befaringsrapport utgjør sammen med visitasmeldingen, inventarlistene fra kirkebyggdatabasen, svar på questbackundersøkelse om kirkebygg og bilder tatt under befaringsammenkomsten rapporteringen til biskopen om kirkebyggene før visitas. Sist visitas var i 2013 og det foreligger befaringsrapport for kirkene fra denne gang.

Fokus på universell utforming

Etter Lov om likestilling og forbud mot diskriminering kapittel 3 har offentlige og private virksomheter rettet mot allmennheten, plikt til universell utforming av virksomhetens alminnelige funksjoner.

Med universell utforming menes utforming eller tilrettelegging av hovedløsningen i de fysiske forholdene, inkludert informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT), slik at virksomhetens alminnelige funksjoner kan benyttes av flest mulig, uavhengig av funksjonsnedsettelse.

Det finnes byggetekniske standarder som definerer universell utforming. Byggets antikvariske verdi vil kunne gjøre at man i arbeidet med tilpasning i enkelte tilfeller må dispensere fra kravene.

Generelt har kirkene fått god adkomst inn, men ingen av kirkene har rullestoladkomst til koret.

Tre av kirkene har nå fått automatisk døråpner til HC-inngang til kirkebygg og toaletter. Endringer i tilgjengelighet bør oppdateres i kirkebyggdatabasen slik at publikumsinformasjon i Kirkesøk blir oppdatert.

Fokus på inventarregistrering

Etter § 20, 4. ledd i Kirkeordning for Den norske kirke, skal menigheten føre register over kirkens inventar. Dette er utdypet i Regler for inventar og utstyr (Fastsatt av Kirkemøtet 15 april 2015) Kap 7 § 29: «Menighetsrådet har ansvar for at alt permanent og kirkelig inventar og utstyr registreres i et nasjonalt register. Ved visitas og prostebesøk gis det rapport om registreringen. Jfr følgende § 30 skal registeret oppdateres med anskaffelser, endringer, avhendinger og større reparasjoner.»

Vi viser videre til Rundskriv om forvaltning og registrering av kirkeinventar (Rundskriv P-2/2010 fra Fornying-, administrasjons- og kirkedepartementet). Her omtales bl.a. bruken av kirkebyggdatabasen som kirkens offisielle verktøy for registrering i nasjonalt inventarregister.

Der antall sitteplasser ikke lenger stemmer med kirkebyggdatabasen bør dette meldes inn slik at det blir oppdatert.

Inventar

Det er gjort et godt arbeid med inventarregistrering for de fire kirkene. Inventar er ført inn i kirkebyggdatabasen dels eller helt med bilder for de fire kirkene. Det ville gjort listene til et enda

bedre verktøy om man hadde ført inn noe mer beskrivelser og verdi/tidfesting/historikk. Det mangler også noen oppdateringer av nyere utstyr og den er noe mangelfull på kirketekstiler.

Det er viktig at tilføyelser, reparasjoner og tilstandsvurderinger på gjenstander føres inn. Dersom det finnes noen gjenstander fra kirkene på museum foreslår vi at man forsøker å få disse ført inn i kirkebyggdatabasen med merket plassering på museum i egnet felt. Dersom det er ønskelig kan vi bistå i kontakt med museet slik at vi kan forsøke å få hentet ut katalog for flere kirker.

Bø gamle kirke

Bø gamle kirke er bygd i 1179 og ligger på østkanten av Bøhaugen, med den nyere kirken litt lenger inn på haugen, mot vest. Kirken har sitteplass til 150 (kirkebyggdatabasen (kdb)).

Kirken ble bygd i 1178 og er den 2. kirke på stedet. Det er funnet spor av en stolpekirke på stedet. Man vurderer også om Bøhaugen har vært et gammelt hedensk gudehov i førkristen tid. Kirken har vernestatus som Fredet. Deler av kirketomt er fredet. Ifølge innberetning før visitas har kirken 150 sitteplasser.

Universell tilpasning

Kirken har ingen permanent universell tilgang, men det er mulig med liten rullestol å komme seg inn sidedør i koret.

Det er toaletter i nærliggende bygg. Der er det også universelt tilpassede toaletter.

Kirkens konstruksjon

Kirken er bygget i Mur - naturstein. Fasaden er behandlet med kalk. Det ble gjort en større jobb på det ene hjørnet i 2005. Dette er godt dokumentert i kirkebyggdatabasen.

Det er ikke rapportert om kjente lekkasjer, men kirken har behov for gjennomgang og tiltak knyttet til råteskade og husbukkangrep i takkonstruksjon.

Oppvarming

Kirken har ikke elektrisk oppvarming.

Ringeanlegg

Kirken har én kirkeklokke som er manuelt betjent. Det er gjennomført egenkontroll på klokke og aksel, men det er flere år siden det sist var tilsyn med ekstern spesialkompetanse.

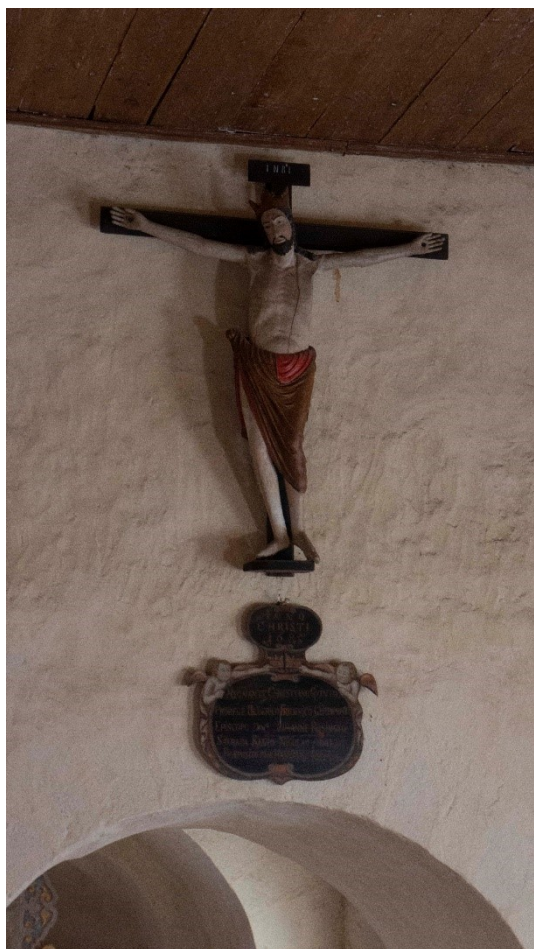
Orgel og piano

I kirkebyggdatabasen står oppført et pipeorgel fra Vestlandske orgelverksted (Edvard Moser Jakob Pieroth fra Vestlandske orgelverksted Opus 64, Hareide 1971, 5 stemmer). Verneverdi er ikke vurdert. Vi får opplyst at det ikke lenger er i bruk. I stedet brukes et digitalt orgel/piano når det er bruk for. Det er ønske om en ordning med et digitalt orgel/piano som kan stå der permanent i sommerhalvåret.

Inventar

Inventar ført inn i kirkebyggdatabasen med bilder. Kirken har mye flott dekorasjon og kirkekunst. Bl.a. et gammelt antependium fra middelalderen. Unikt i norsk sammenheng. Altertavlen er fra slutten av 1600-mallet.

Kirken har ikke egne messehagler. Man bruker dem fra nabokirken. Kirken har flere gjenstander fra middelalderen.

Senromansk Triumskrusifiks fra rundt 1200. Altertavle fra slutten av 1600 tallet

Utsmykning på galleribrystning

Antemensale fra gammel altertavle

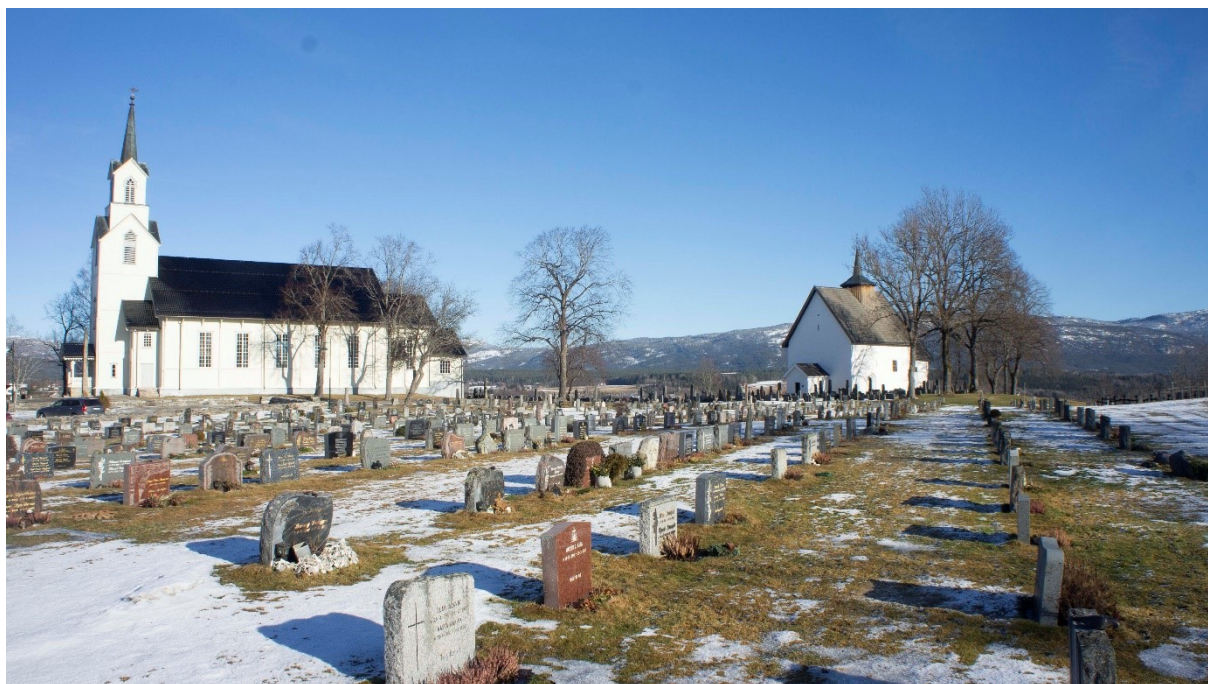

Kirken er rik på utsmykning

Vurdering av kirkens bruksvennlighet

Kirken oppleves brukervennlig til sitt helt begrensede bruk, men det savnes en god løsning for universell tilgang til kirken.

Bø kirke

Bø kirke ble bygget i 1875 og er den 3. kirke på stedet. Kirken har vernestatus som automatisk listeført (1650 - 1850). Hele Bøhaugen er regulert som H570-område i kommuneplan og underlagt egne reguleringsbestemmelser. Ifølge innberetning før visitas har kirken 400 sitteplasser (450 i kbd).

Universell tilpasning

Kirken har universell tilgang via sideinngang med rullestolheis. Rullestolbruker kan selv åpne døren uten hjelp.

Det er toaletter i servicebygget med Thomaskapellet, men disse er ikke gode som universelt tilpassede toaletter. Dette vil kunne komme på plass når servicebygg/Thomaskapellet blir utvidet. Nærmeste universelle toaletter nå er kontorbygget 150 meter unna. Dette står normalt ikke åpent under gudstjenester.

Det er egnet plass for rullestol i kirken, men det er ikke rampe opp til koret i kirken.

Kirkens konstruksjon

Kirken er bygget i Tre - tømret/laftet. Fasaden er kledd med malt trepanel. Utvendig vedlikehold ble sist utført i 2011. Det ble da benyttet annen alkyd- eller akrylbasert maling. Det er gjort en produksjonsfeil med takheller som ble lagt før sist vistas. Disse skal skiftes ut i 2023.

Oppvarming

Kirken varmes hovedsakelig opp med ovner på underside av benk. Det er digitalt styringsanlegg knyttet til oppvarmingen.

Ringeanlegg

Kirken har to kirkeklokker i Bø kirke. Begge har elektrisk ringing. Klokke og aksel inspisert av fagfolk for noen år tilbake. Inspiseres jevnlig av kirketjener. Det henger også en eldre kirkeklokke fra gamlekirken i tårnet. Denne er ikke i bruk.

Orgel og piano

Hovedinstrument i kirken er pipeorgel. Det ble installert i 1965. (J. H. Jørgensen, 18/2+p.) Dette rapporteres å fungere svært bra. Verneverdi er ikke vurdert.

Kirken har også et flygel. Dette vurderer man å skifte ut. Vi minner i den sammenheng om regelverket for avhending og innkjøp av kirkelig inventar.

Inventar

Inventar ført inn i kirkebyggdatabasen med bilder. Messehagler finnes i rødt (Ingrid Veum, 2018), hvitt, grønt og lilla. Det er også en eldre rød speilfløyelsmessehagel. Messehaglene oppbevares på egnede hengere.

Vurdering av kirkens bruksvennlighet

Kirken oppleves brukervennlig; barne- og familievennlig. Kirken er romslig, noe som gir den en viss fleksibilitet. Når verdinøytralt rom i det noe Thomaskapell-bygget blir ferdig har man større muligheter. I dag savnes spesielt HC toaletter i eller nær kirken.

Tiltak siden sist:

Kirken fikk flombelysning i 2017 (Sak 17/04126)

Kirken fikk montert lysskinner og belysning i korpartiet i 2016 (16/3951)

Ny kjøkkeninnredning i sakristi og skap i våpenhus (18/00588)

Lyskastere som ble montert i 2016. Lydanlegg viser en godt tilpasset visuell integrering av høyttalerne.

Sauherad kirke

Sauherad kirke ligger i Sauherad og Nes sogn i Øvre Telemark prosti og forvaltes av Midt-Telemark kirkelige fellesråd.

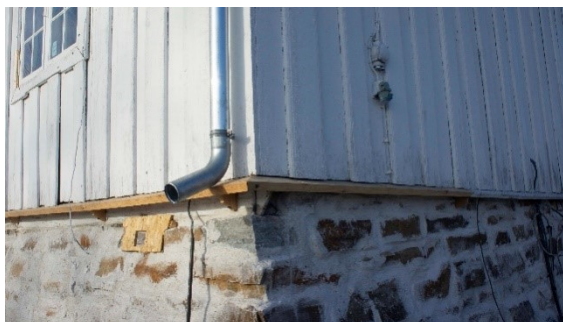
Kirken ble bygd mellom 1150 og 1250 og er viet til St. Laurentius. I 1781 ble skipet forlenget mot vest. Sørportalene i kor og skip er bevart, men portalen i skipet er noe endret (Kirkesøk). Det er den første kirke på stedet. Kirken har vernestatus som Fredet. Kirketomt er fredet. Ifølge innberetning før visitas har kirken 260 sitteplasser.

Universell tilpasning

Kirken har universell tilgang via sideinngang, men noe smalt. Rullestolbruker kan ikke selv åpne døren uten hjelp. Det er et ønske å få til en løsning med en bedre hovedtrapp med universell tilgang til kirken gjennom hoveddør. Det er toaletter i driftsbygning ved kirken.

Kirkens konstruksjon

Kirken er bygget i Mur - naturstein. Fasaden er behandlet med kalk. Det er ikke rapportert om kjente lekkasjer. Det er ikke kjennskap til råte eller fuktskader. Det er i løpet av 2021-2022 utført et større arbeid for å styre grunnforhold under det ene hjørnet. Det har flere år vært påvist større sprekker i muren. Det er også utført vedlikehold på tak og vindskier. Sakristiet er også blitt oppusset. Taksteinen rapporteres å være dårlig.

Oppvarming

Kirken varmes hovedsakelig opp med ovner på underside av benk (2007-2008). Det er montert digital varmestyring (2008-2009).

Ringeanlegg

Kirken har to kirkeklokker som har manuell ringing. Klokke og aksel inspisert av fagmann 2012. Inspiseres gjennom egenkontroll jevnlig.

Orgel og piano

Hovedinstrument i kirken er pipeorgel (Ryde & Berg Orgelbyggeri as 1999, 17/2+p). Dette rapporteres å fungere svært bra. Kirken har også et akustisk piano.

Inventar

Inventar ført inn i kirkebyggdatabasen ned bilder. Kirken er rikt og absolutt spesielt utsmykket. Da konservator Gerhard Gotaas i 1941 fortalte at han hadde funnet gamle riss under 1700 talls-dekoren i Koret fikk han tillatelse til å fjerne lag til han var på lagene han mente var fra middelalderen og som når han streket dem opp igjen fra rissene, viste en hel vegg av store og små demonansikt. I 80 år skulle den såkalte demonveggen forbli et mysterium til de to NIKU-konservatorene Elisabeth Andersen og Susanne Kaun i 2021 endelig kunne konstatere noe som i enkelte kretser hadde versert som et rykte: Demonen på veggen var ikke originale fra middelalderen, men var Gootås' eget verk; malt av ham selv og hans sønn.

Kirken inneholder imidlertid også mye annen dekor.

Messehagler finnes i rødt, hvit (Fra 1920, kjøpt fra Nederland), grønt (1980, Veslemøy Stoltenberg, Kirkelig kulturverksted), lilla (1701, Lilla fløyel m kross i ekte sølv. Før i naturfarga bomull? m stofftrykk i rødt. Restaurert av Kunstindustrimuseet ca 1985, Verneverdig) samt en rød fløyelsmessehagel. Messehaglene oppbevares på egnede hengere. For tiden i kapellet i påvente av at oppussingen i Sauherad kirke er ferdig.

Altertavlen i renessansestil er fra 1663 og er sannsynligvis malt av samme kunstner som også har malt altertavlen i Nes kirke i Sauherad. Begge altertavlene har bildefelt med ordene *Sursum* og *Musica*, som betyr «opphøy musikken». I Sauherad kirke er altertavlens bildeprogram hentet fra Johannes Åpenbaring, og motivene ble bestemt av presten Paulus Olai. (Kulturminnesøk)

Detalj fra «demonveggen»

Hav som skal skje videre med tegningene til Gotaas bør gjerne drøftes.

Annen dekor i kirken

Vurdering av kirkens bruksvennlighet

Kirken oppleves nokså brukervennlig. Kirken oppleves lite barne- og familievennlig. Samlinger som krever andre lokaliteter holdes gjerne på menighetshuset på Gvarv.

Det er ønskelig med en ny trapp med universell tilgang til hoveddør.

Tiltak siden sist visitas

Utbedringer av kirkemur og sakristi - 21/02100

Kirketrapp, påbegynt sak, ikke endelig godkjent eller fullført, 17/05738

Nes kyrkje, Gvarv, Sauherad

Nes kirke, Gvarv, ble bygd i 1181 og er den 1. kirke på stedet. Kirken har vernestatus som Fredet. Kirketomt er fredet. Ifølge innberetning før visitas har kirken 170 sitteplasser.

Fra beskrivelsen i kulturminnesøk: Kyrkja er bygd på 1100-talet og er den mest utsmykka av alle steinkyrkjene kring Norsjø. Ho er bygd i romansk stil og vigsla til apostlane Peter og Paulus på dagen 14. september. Nes kyrkje har nokon av dei best bevarte kalkmåleria frå mellomalderen og vår første riksantikvar, Harry Fett kalla koret i Nes kyrkje "Nordens sixtinske kapell". Portalane rundt dørene mot sør er sermerkte og vakkert tilhogne i ein marmorliknande kalkstein, truleg frå Fensfeltet.

Da den dendrokronologiske prøven ble tatt fant man ikke barklag. Man har siden funnet steder der prøver kan tas med denne. Dette ville. trolig kunne gitt enda mer nøyaktig tidfesting.

Universell tilpasning

Kirken har universell tilgang via sideinngang. Rullestolbruker kan ikke selv åpne døren uten hjelp.

Det er toaletter i nærliggende bygg.

Kirkens konstruksjon

Kirken er bygget i Mur - naturstein. Fasaden er behandlet med kalk. Det er ikke rapportert om kjente lekkasjer. Det er ikke kjennskap til råte eller fuktskader.

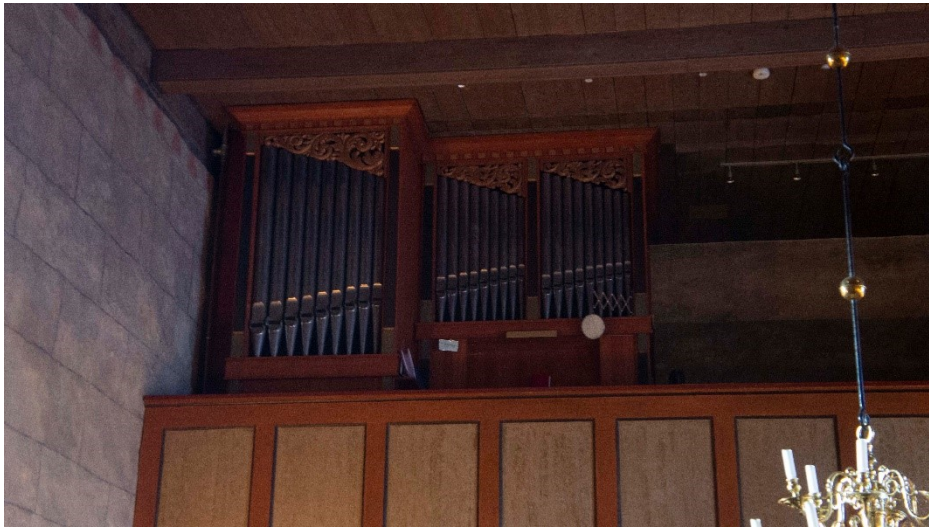
Oppvarming

Kirken varmes hovedsakelig opp med ovner på underside av benk. Det er montert digital varmestyring.

Ringeanlegg

Kirken har to kirkeklokker med manuell ringing. Begge opprinnelig fra 1663 men smidd om av Nauen i 1952 (KBD) Tilsyn av fagfolk for ti år siden. Jevnlig lokalt tilsyn.

Orgel og piano

Hovedinstrument i kirken er pipeorgel (1980, Olof Hammarberg Orgelverkstad, Gøteborg, 10/2+p). Det rapporteres å fungere bra. Organist Harald Øye har laga utskjæringer. Kirken har også et akustisk piano. Dette er nå flyttet frem inn under prekestol da det sto i veien i sideinngangen tidligere.

Inventar

Inventar ført inn i kirkebyggdatabasen: 4. Med bilder. Det er planlagt å føre inventaret inn innen 2022.

Dekor i hvelvet over korpartiet

Altartavla som er frå 1663, er godt dokumentert på 1990-talet(Kbd)

Messehagler finnes i rødt (eldre rød fløyelsmessehagel), hvit (Rigmor Bové, 1980-tallet), grønt (Rigmor Bové, 1980 tallet), lilla (Rigmor Bové, 2012). Messehaglène oppbevares på egnede hengere.

Vurdering av kirkens bruksvennlighet

Kirken oppleves nokså brukervennlig og lite familie- og barnevennlig, men bruk av menighetshus på Gvarv er utfyllende.

Tiltak siden sist

Ny innredning i sakristiet (

Tatt bort benk under prekestol og satt inn piano (22/03144)

Fra dekoren utenpå kirkemuren

